

Nas tednik

kulturno - politično glasilo

Kreol

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XII. / ŠTEVILKA 15

CELOVEC, DNE 14. APRILA 1960

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— SILINGA

Najbolje kupite ure, nakit
in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschg. 9

Strokovna delavnica
za popravila

Največja svetovna revolucija

To je bila revolucija, ki je izbruhnila ob odprtem grobu na družinskem pokopališču Arimatejca Jožefa. Bila pa je ta velikonočna revolucija povsem drugačna kot druge: zadušene ali zmagovite v potokih krvi, gorja in solza. Le-te so sicer zlomile, pogazile, razbile zunanje oblike in ustanove človeškega družabnega, političnega, gospodarskega reda. Niso pa zamogle preoblikovati in izboljšati človeka iz globin, iz notranjosti njegovega bistva.

Velikonočna revolucija duhov in src pa je ustvarila nov rod, nov lik človeka, preustvarjenega, spremenjenega, prerajenega v krstnem čudežu. V moči tega preroda je zamogel novi človek izpremeniti in prenoviti svojevrstnosti kulturnega, socialnega, političnega življenja narodov v prostranem rimskem imperiju in preko njega, ne da bi njih zunanje oblike razrušil in uničil, marveč tako, da jih je napolnil, poživil z novim, krščanskim duhom, z duhom ljubezni, pravice in resnice.

Iz te velikonočne revolucije je v teku stoletij okoli osi katoliški Rim — »sveta« Moskva nastala krščanska Evropa, obsegajoča in objemajoča romanske, germanske in slovanske narode. In ta krščanska Evropa je postala in ostala učenica, oblikovalka in vladarica sveta, dokler in v kolikor jo je napeljeval duh velikonočne svetovne revolucije, duh od mrtvih vstalega Kralja vesoljstva. Z ginevanjem tega duha pa se pogreza krščanski Zapad čimdalje bolj v razpad. Novi, pomlajeni narodi vseh plemen po vseh kontinentih, ki so dosedaj stali v senčnem, meglenem ozadju, stopajo v siloviti, vzbujeni samozvesti na pozornico svetovnega dogajanja in terjajo svoj delež pri oblikovanju nove, »atomske« dobe na zemeljski obli, ki se tembolj zožuje in zmanjšuje, čimbolj iznajdljivi človeški duh razširja pogled iz »mednarodnega« v »medplanetarni« svet.

Sveta, velika noč bodi nam, ki nismo in ne bi hoteli biti otroci ne francoske ne »oktobrske« revolucije, nam, ki še živimo in hočemo živeti iz duha in moči Zmagovalca v dvoboju na Golgoti, ne samo praznik veselega zmagovalstva, marveč tudi velike odgovornosti do človeštva tega stoletja. Cerkev Kristusova terja sredi novodobnega poganstva in sodobnih demonizmov, kot v prvih stoletjih po prvi veliki noči, spet nov rod kristjanov, duhovnikov in laikov, ki se zaveda, da mu bogastvo velikonočne milosti ne sme biti le »privatna stvar«, ampak da je dolžan neumorno dajati in posredovati v svet, ki se čuti ob vseh tehničnih iznajd-

bah in pridobitvah vsestransko ogroženega v temeljih svoje eksistence.

Mogoče bo že kmalu bila ura, ko bodo kristjani poklicani, da v duhu in moči nove velikonočne revolucije gradijo na razvalinah človeške kulture nov družabni in kulturni red, ker ne bo več nikogar, ki bi to zmogel.

Za bojnimi frontami, ki danes še ločijo zapad in vzhod, že ustvarja neutešljivo hrepenenje krščanskih src in duš predpogoje prave edinosti, ki naj bi po božji šibi materialističnih, diktatorskih režimov očistene dele razkovanega krščanstva in človeštva družile v novo, božje ljudstvo.

Morda smemo smatrati kot eno izmed dobrih znamenj prihajajoče nove dobe ne pričakovano prijazni, nadebudni odmev, ki ga je našla po vsem svetu, posebno še od strani vzhodne Cerkve, napoved ekumen-

skega koncila, vesoljnega cerkvenega zbora, po sv. očetu, papežu Janezu XXIII. Med ta znamenja smemo gotovo tudi uvrstiti dejstvo, da so — kakor še nikdar v dolgi cerkveni zgodovini — v najvišjem, najčastitljivejšem vladnem sosvetu, v kolegiju kardinalov svete Cerkve, zastopane vse človeške rase in vsi kontinenti. To pa se je dogodilo in se dogaja sredi najburnejših in najgrših medplemenskih bojev v Ameriki in Afriki.

V dobreni upanju, da v kljub grozečim črnim oblakom iz atomskih bomb, v kljub črnoglednim diagnozam obupavajočih učnikov, vodnikov in zdravnikov današnjega človeštva, ta čas obnovljene velikonočne revolucije ni preveč oddaljen, si iskreno voščimo veselo Veliko noč in z vernim srcem zapojmo trikratni veseli velikonočni »aleluja«!

Werner Berg: Pri povzdigovanju

Velikonočna blagovest

Prvi dan tedna pa so žene šle na vsezgodaj h grobu in nesle dišav, ki so jih bile pripravile. Našle so kamen od groba odvaljen in so stopile noter, a niso našle telesa Gospoda Jezusa. In ko so bile zaradi tega v zadregi, glej, sta pristopila k njim dva moža v blestečem oblačilu. Prestrašile so se in povesile obraz proti tlor, onadva pa sta jim rekla: »Čemu iščete živega med mrtvimi? Ni ga tukaj, temveč je vstal.«

Lk 24, 1-6.

To je blagovest velikonočnega jutra, ki je oznanila zmago Kristusa, od mrtvih vstalega. Na križ so ga pribili, s sulico prebodli njegovo srce, ga v kamenit grob položili, mu grob zapečatili in ga zastražili, da bi bil za vselej pokopan, za vedno uničeno njegovo delo in njegov vpliv.

Toda močnejši kot smrt in kamniti grob je Kristus zmagovalno vstal in v novi, nezlomljivi moči se je širilo odslej njegovo kraljestvo na zemlji, sv. Cerkev.

In ravno o Cerkvi, skrivnostnem telesu Kristusovem, je napisal znani angleški konvertit, pisatelj R. H. Benson globoke misli v knjigi »Kristus v Cerkvi«, kjer prikazuje, kako se Jezusovo zemsko življenje in trpljenje vedno spet na svojstven način ponavlja v življenju njegovega skrivnostnega telesa, sv. Cerkve. Naj bo navedenih nekaj misli iz te knjige:

»Tudi v zgodovini Cerkve sledi zapečatenju groba po »modernem mišljenju« v posameznih dobah vedno spet novo vstajenje njenega verskega življenja...

Ni treba misliti, da bo ves svet katoliški postal. Eno pa lahko rečemo na podlagi dosedanjih izkušenj, da bo Cerkev, dokler bo svet obstal, vedno enaka ostala, kakor je bila in kakor je sedaj. »Pri vas bom ostal do konca sveta«.

Prav gotovo bodo v verskem mišljenju človeštva vstajale vedno nove smeri in nova razodetja, na nov način bodo prikazane in v novih zvezah osvetljene stare resnice. Na drugi strani pa bo stala več tisočletna Cerkev in vedno znova ji bodo vtisnjena znamenja njenega trpljenja. Vedno znova jo bodo izdajali, zatajevali in zapuščali lastni učenci. Vedno znova jo bodo bičali, obsojali, zasmehovali, jo — brezmočno — v grob zapečatili in jo v njenem živem grobu stražili — in vendar: vedno znova vstaja k novemu življenju in novim zmagam.

In kakor tedaj bodo vedno tihi vrtovi, kjer jo priznavajo in ljubijo, kjer v jutranji zori velikonočnega jutra tolaži spokornico. In tudi dvorana bo, kjer so zbrani njeni žalujoči prijatelji iz strahu pred Judi in kamor bo pri zaprtih vratih vstopila in jim miru prinesla. Po hribih, po cestah in ob jezeru jih bo spremljala kakor jih je že ves čas spremljala v skrivnostnem veličju svojega vstajenja...

Apostoli so Gospoda gledali v njegovi človeški podobi in so verovali njegovemu božanstvu. Mi pa gledamo Gospoda v podobi njegove Cerkve, ki nosi na svojem obličju poteze Kristusovega zemskega življenja. In če nam bo življenje kdaj stavilo vprašanje, kakor ga je stavil Kristus svojim apostolom, ko so ga mnogi učenci zapustili: Ali hočete tudi vi iti? potem bomo odgovorili Cerkvi: Kam naj gremo? Kje na vsem svetu pa naj iščemo večno resnico? Edino ti imaš besede večnega življenja. Kajti spoznali smo in verovali, da v tebi živi in deluje in da iz tebe govori Kristus, Sin živega Boga.

Politični teden

Po svetu . . .

Streli v Južni Afriki

Konec minulega tedna se je položaj v Južni Afriki zopet zaostрил. Minulo soboto je ministrski predsednik dr. Verwoerd, glavni krivec za krvoprelitja minulih tednov, ko je bela policija ponovno streljala v neoborožene črnske množice, katere niso hotele sprejeti osebnih legitimacij, sam postal žrtev revolverске kroglice. Ko je o-tvarjal neko kmetijsko razstavo, se mu je približal 52-letni farmer angleškega izvora David Pratt ter iz največje bližine izstrelil nanj dve kroglici iz revolverja, ki sta Verwoerda zadeli v glavo. Zrušil se je v krvi na tla in naglo so ga odpeljali v bolnico. Zdravniki pravijo, da je sicer izven življenjske nevarnosti, vendar najbrž ne bo več mogel govoriti, nadalje pa utegnejo poškodbe povzročiti poslabšanje vida.

Malo pred usodnimi streli je Verwoerd še dejal, da bo njegova vlada brezobzirno nadaljevala z dosedanjim politiko »apartheida« ali ločitve belcev od črncev, ki je po soglasnem mnenju vsega kulturnega sveta zakrivila sedanje napeto stanje v Južni Afriki. Dejal je, da bodo belci vse težave v Afriki preživeli, ako bodo strnjeni.

In baš to niso, kajti tudi med razsodnimi belci v Južni Afriki si utira pot spoznanje, da tako ne more iti naprej. Zaenkrat je to še manjšina, toda z rastočo napetostjo postaja položaj sedanje nacionalistične vlade vedno težji.

Atentat na Verwoerda je položaj brez dvoma zelo poostрил. Južnoafriška vlada je odredila stanje pripravljenosti za policijo in vojaštvo ter po vsej deželi izvaja obsežne racije v črnih predelih. Zaporji so polni. Črnci odgovarjajo na ukrepe vlade s tem, da ne hodijo na delo v tovarne, kljub temu, da jih priganjajo policaji in vojaki s palicami.

Atentator na Verwoerda je eden izmed najbogatejših mož v Južni Afriki. Poseduje orjaške črede živine, ki jih še nihče ni preštel, tovarno za slaščice v Johannesburgu in največjo ribogojnico za postrvi v deželi. Poleg tega je lastnik treh razkošnih gradov. Kot vsi drugi bogati belci, uporablja tudi on za delo — črnce. Vendar je hotel s svojim dejanjem pokazati, da obsoja brezobzirno zapostavljanje črncev, ki ga hoče izvesti vlada. Zaveda se namreč, da bi v primeru, ako bi po ukrepih vlade razdraženi črnci začeli s splošnim uporom, tudi on — z ostalimi belci vred — izgubil vse.

De Gaulle v Angliji

Komaj se je francoski predsednik De Gaulle poslovil na letališču Orly pri Parizu od sovjetskega ministrskega predsednika Nikite Hruščeva, je sam šel na pot. Od-potoval je v London, kjer je bil gost angleške kraljice Elizabete ter vodil razgovore z britanskim ministrskim predsednikom Mc Millanom. Razmerje med obema atlantskima zaveznikoma je bilo v zadnjih letih vse drugo kot prisrčno, kajti Francija se je po eni strani čutila zapostavljeno v atlantskem zavezništvu, kjer igra »britanski in ameriški bratranec« prvo violino, po drugi strani pa London gleda z nezaupanjem na poskuse Francije, da v sodelovanju z Zapadno Nemčijo združi okoli sebe svobodno Evropo. Skratka stari konflikt med otokom in celino, ki se vleče kot rdeča nit skozi zgodovino zadnjih stoletij, se obnavlja. Anglija kot otoška država, katere zgodovina se je odigravala predvsem na morju, je slej ko prej politično in gospodarsko povezana s kolonijami svojega nekdanjega imperija in vidi v vstajajoči Evropi šestorice (EWG) nevarnega gospodarskega in političnega tekmeča. Vprav dobe razporov v Evropi so vedno bile dobre politične in gospodarske ekspanzije Anglije. Se razume, časi so se spremenili, britanskega imperija ni več, britansko otočje ter evropska celina imata med novima kolosoma na Vzhodu in Zapadu (Sovjetsko zvezo in Ameriko) povsem drugačno vlogo. Kljub vsemu pa ostaja Evropa še vedno eden izmed najvažnejših predelov sveta. De Gaullov obisk v Londonu vseh nasprotij sicer ni odpravil, pač pa je znatno pripomogel k izboljšanju ozračja.

V Londonu De Gaulle ni tujec, kajti med zadnjo vojno je ondi preživel kot politični begunec in voditelj »svobodnih francoskih sil«, ki so se na strani zapadnih zaveznikov borile proti Hitlerju, več burnih in brid-

kih let, v katerih se je od begunca, ki so ga vsi skeptično gledali, povzpел do poveljnika moderne armade in končno šefa francoske vlade. Takrat so angleški politiki morali v De Gaulle spoznati človeka z izredno močno voljo, ki je pogosto stavil zahteve, ki so šle preko sil, s katerimi je razpolagal. Posmehljivo so ga imenovali »trmasti Francoz«, vendar jim je po drugi strani tudi imponiral. To je pokazal njegov londonski obisk, kjer sta ga tisk in ljudstvo nad pričakovanje prijazno sprejela. Angleži se sploh radi spominjajo svojih vojniš zaveznikov proti Nemcem. De Gaullov položaj je po nedavnem obisku Hruščeva v Franciji in izvedbi atomskih eksplozij v Sahari postal znatno močnejši, kar so britanski politiki kot znani realisti vzeli na znanje.

Zopet vladna kriza v Italiji

Po padcu vlade Sardinca Segnija je sedanja Italija ostala dobre tri tedne brez vlade. Končno se je zmernemu politiku Ferdinandu Tambroniju, ki pripada levemu krilu krščanske demokratske stranke, uspelo sestaviti vlado, katero tvorijo samo člani njegove stranke, čeprav leta nima absolutne večine v parlamentu in je odvisna od podpore drugih strank.

Tambroni je sicer dobil zelo pičlo večino v parlamentu, toda ne od zmernih strank, kot je pričakoval, ampak od neofašističnih skupin. To je napotilo dva ministra krščansko demokratske stranke, da sta odstopila in tudi več drugih ministrov je izjavilo, da ne bi mogli ostati v vladi, ki jo podpirajo fašistični krogi. Ta vlada bi v resnici postala jetnik peščice fašističnih poslancev. V demokristjanski stranki, v kateri se večina sicer zavzema za odločne socialne reforme, katere pa nazadnjaška manjšina v isti stranki preprečuje, je izbruhnila huda notranja kriza. Ako te krize ne bo moč premostiti in doseči sporazuma z nekaterimi manjšimi zmernimi demokratičnimi strankami za podporo kakih novih demokristjanski vladi, bo državni predsednik Gronchi najbrž razpustil parlament in razpisal nove volitve, v upanju, da le te prinesejo demokristjanski stranki zadostno večino.

. . . in pri nas v Avstriji

„Sezona malih volitev“ se je minulo nedeljo zaključila z deželnozborskimi volitvami

na Gradiščanskem,

katere pa je vsa država z napetostjo zasledovala. V naši najbolj vzhodni deželi sta namreč obe koalicijski stranki precej enako močni in utegne že nekaj tisoč ali morda celo nekaj sto glasov odločiti, kateri stranki bo pripadel deželni glavar, nadalje pa tudi vplivati na sestav zveznega sveta na Dunaju. Pa tudi minula volilna nedelja na Gradiščanskem ni prinesla sprememb, na katere so eni upali in se jih drugi bali. OeVP je ohranila svojih dosedanjih 16 poslancev, v primeri z lanskimi državnozbors-

Odnosaji Jugoslavije s sosedi

Ukinitve goriške izdaje »Primorskega dnevnika«

»Primorski dnevnik«, slovensko glasilo »naprednih sil« levičarske usmerjenosti na Primorskem, je nedavno ustavil svojo goriško izdajo, tako da bo odslej naprej izhajala samo še tržaška, poroča italijanska agencija »Agenzia Giulia«, ki pripominja: »To zmanjšanje »Primorskega« po ukinitvi »Corriere di Trieste« (dnevnik, ki je v glavnem zastopal isto smer v italijanskem jeziku, op. ur.) bi dokazovalo, da so najbolj merodajni krogi v Jugoslaviji izvedli korenito zmanjšanje denarnih prispevkov slovenskim centralam v zamejstvu.«

Popović gre v Rim . . .

Zaradi težav v zvezi s sestavo nove italijanske vlade Ferdinanda Tambronija pa je moral biti odložen sestanek mešane italijansko-jugoslovanske komisije za manjšine, vendar ta »dogodek ne zbujajo nobene zaskrbljenosti z ozirom na obstoječe dobre odnose med obema državama, pravi isto poročilo, ki zaključuje: »Jugoslovanski poslanik v Rimu, Javorski, je prav v teh dneh

skimi volitvami pa je celo pridobila 1500 glasov, dočim je SPOe izgubila nekaj glasov, vendar je ohranila svojih 15 mandatorov, nadalje je 1 mandat odpadel na FPOe, komunisti pa so ostali praznik rok, poleg tega so pa izgubili polovico glasov. OeVP ima sedaj z nad 3000 glasovi kolikor toliko sigurno večino z ozirom do SPOe. Abstinenca je tudi bila znatna.

Na Nižjavstrijskem

je v občinskih volitvah OeVP ojačila svoje položaje v primeri z občinskimi volitvami leta 1955, kar se odraža v povečanem številu občinskih mandatov: v primeri z zadnjimi občinskimi volitvami leta 1955 sedi v občinskih odborih nad 400 njenih mož več, čeprav je ponekod socialistom uspelo pridobiti svojim kandidatom celo nove županske stolčke. Znatne izgube so pa utrpeli nacisti.

Ako pritegnemo še rezultate koroških deželnozborskih volitev ter občinskih volitev na Predarlskem in Štajerskem, tvori ta po tradiciji katoliška dežela prijetno izjemo z ostalimi in upajmo, da bo njen zgled glede FPOe počasi vplival tudi na druge.

Na splošno velja, da je iz dosedanjih delnih volitev OeVP izšla rahlo ojačena, kar njeni listi prisojajo osebnim spremembam v strankinem vodstvu. Reči pa je treba, da so dosedanje politične poteze nove vodstvene dvojice dr. Gorbach — dr. Withalm bile brez dvoma spretne. V tej zvezi velja omeniti pristanek na povišanje mezd gradbenim delavcem, ki je z gospodarskega stališča sicer sporen, je pa brez dvoma koristen v volilnem pogledu. Po drugi strani pa izgublja socialistična parola o poddržavljenju vedno bolj svojo privlačnost, kajti gospodarsko blagostanje utrjuje in širi tudi med delavci in v srednjih slojih smisel za privatno lastnino. Za nameček so pa socialistini »strankarski managerji«, posebno nižji, v zadnjih časih postali oblastni, kar je izzvalo nezadovoljstvo med delavci in to se je pokazalo v glasovih pri volitvah v razne obratne svete (n. pr. pri Steyr-Fiatu).

Rezultati dosedanjih delnih volitev pa niso ne eni in ne drugi stranki dali zagotovila trajne premoči, zato bosta morali obe zelo previdno ravnati. Vendar je rahlo izboljšanje volilne baze OeVP že napotilo nekatere kroge v tej stranki, da so začeli glasno govoriti o umestnosti predčasne razpustitve parlamenta.

Kljub vsemu pa želijo socialisti svoje vplivno področje še naprej širiti prav s pomočjo poddržavljenega gospodarstva. Minister za promet in energijsko gospodarstvo ing. Waldbrunner (SPOe) je te dni izdelal načrt za novi zakon o elektroenergijskem gospodarstvu, ki predvideva popolno osredotočenje te gospodarske panoge v njegovem ministrstvu in bi celo deželne družbe izgubile zadnje ostanke svoje samostojnosti. Načrt še preučujejo, pričakovati pa je, da bo v prizadetih deželah, kjer je povsod — razen na Koroškem in na Dunaju — na vladi OeVP, naletel na odpor.

V sedanjem položaju dobiva tudi akcija generalnega tajnika OeVP dr. Withalma po izdaji novih »Ljudskih delnic« vse večji politični pomen.

poudaril napredek odnosajev med obema državama.«

Ista agencija poroča iz Rima, da bo »jugoslovanski zunanji minister Koča Popović v kratkem prispel na obisk v italijansko prestolnico, kamor ga je v preteklem decembru povabil tedanji italijanski zunanji minister Pella. Ob tej priložnosti bo podpisana tudi pogodba o kulturnem sodelovanju med Italijo in Jugoslavijo, katere besedilo prav sedaj izdelujejo.

. . . in na Dunaj

V Beogradu je minuli petek državni podtajnik za zunanje zadeve Srdja Prica izjavil pred zveznim parlamentom, da bo »obisk zunanjega ministra Koče Popovića v Rimu pomemben korak v nadaljnjem razvoju odnosov s sosednjo Italijo.« Izjavil je tudi, da je nedavni obisk avstrijskega zunanjega ministra dr. Kreiskega »pomenil prispevek k razvoju odnosov« Jugoslavije z Avstrijo. Verjetno bo pa zaradi nove vladne krize v Italiji moral biti Popovićev obisk tudi odložen.

Dr. Kreisky je Kočo Popovića bil povabil, da obišče Dunaj, kar je ta sprejel, vendar čas obiska še ni bil določen.

Predstavniki koroških Slovencev pri deželnem glavarju

Predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij so se minuli petek dne 8. aprila zglasili pri koroškem deželnem glavarju g. Ferdinandu Wedenigu ter mu tudi kot vrhovnemu predstojniku šolske oblasti v deželi izročili podrobno izdelane in vsestransko utemeljene predloge glede izvršitve člena 7 državne pogodbe.

Izročili so mu konkretne predloge glede vzpostavitve, organizacijskega ustroja in delokroga posebnega oddelka deželnega šolskega sveta za manjšinsko šolstvo šol (v zvezi z novim zakonom o učiteljskih pravicah — Lehrerdienstrechtsgesetz), glede priprave zadostnega učiteljskega naraščaja za potrebe dvojezičnega pouka kakor tudi spomence o slovenskih napisih, o slovenskem uradnem jeziku pri sodiščih in upravnih oblasteh, zahteve glede uresničenja kulturne in gospodarske enakopravnosti ter povračila škode žrtvam vojne in političnega preganjanja. V tej zvezi so slovenski predstavniki izrazili tudi željo, da deželna vlada vključi ureditev manjšinskega vprašanja v že napovedano programatično izjavo pred deželnim zborom.

Deželni glavar je izjavil, da bo izročene mu predloge skrbno preučil. Glede vključitve manjšinskega vprašanja v vladno izjavo bodo potrebni ustrezni koraki pri koalicijskih strankah, ki sta glede reševanja manjšinskega vprašanja merodajni. To je tudi v smislu izjave, ki jo je nedavno podal slovenskim zastopnikom na Dunaju zvezni podkancler dr. Pittermann.

SLOVENC

doma in po svetu

Nova baletna ustvaritev Mlakarjev

Kot zadnjo premiero ljubljanske opere sta koreografa mednarodnega slovesa Pino in Pia Mlakar naštudirala Ravelovo muzikalno delo »Daphnis in Chloe« ter skladbo Gottfrieda v. Einema »Turan-dot«. Ravelova kompozicija spada med ene izmed najtežjih orhrov svetovne baletne glasbe, in čeprav je prva baletna izvedba bila delo velikega mojstra Fokina, se ta Ravelova prefinjena, čista lirčna pesem o ljubezni ni mogla prav uveljaviti na odru. Mlakarjeva sta se odmaknila od Fokinove koreografije ter podala lastno baletno zamisel, ki pomenja zelo originalen poskus vizualne postavitve Ravelovega dela. Tudi »Turan-dot« v. Einema je pokazala visoko umetniško zrelost obeh koreografov ter izpričala, da v ljubljanski operi raste nov rod nadarjenih in temeljito šolanih plesalcev.

Občni zbor radijskega kluba v Chicagu

Pred kratkim je imel svoj redni občni zbor Radijski klub v Chicagu, v katerem se zbirajo naši rojaki in tem ameriškem vele mestu na družabnih prireditvah ter podpirajo odnотно slovensko radijsko uro, ki jo je pred 10 leti uvedel podjetni dr. Ludvik Leskovar.

Na občnem zboru je bilo odobreno poslovno poročilo za minulo leto ter izvoljen novi odbor, ki mu zopet načeluje dr. Leskovar. Sprejet je bil tudi sklep, da si bo Radijski klub v kratkem nabavil lastno hišo. Sprejet je bil tudi okvirni program za proslavo 10-letnice obstoja. Ob zaključku pa je g. Gottlieb navzočim pokazal svoje filmske posnetke, ki jih je bil napravil na svojem nedavnem obisku v Sloveniji.

Med drugim je lani klubova folklorna plesna skupina v naših slikovitih narodnih nošah sodelovala na vseameriških tekmah narodnostnih plesnih skupin ter večkrat nastopila tudi na ameriški televiziji.

Akademiki v Trstu nastopijo samostojno

Na volitvah v akademsko reprezentanco na tržaški univerzi bo tudi letos samostojno nastopila slovenska lista »Adria«, kljub temu, da so bili pogoji za vložitev kandidatnih list zelo poostreni. Italijanske skupine so namreč sklenile, da je za vložitev predložitve vsake kandidatne liste potrebnih vsaj 50 podpisov, da tako onemogočijo vložitev slovenske liste, ki je pri lanskih volitvah prvokrat nastopila v zgodovini tržaške univerze in se dobro uveljavila. Značilno je, da je za ta protislovenski sklep po »višjem navodilu« glasoval tudi študent slovenskega rodu Piero Sanzini, ki je svojčas odklonil sodelovanje na slovenski listi in raje kandidiral na levičarski italijanski listi. Po zadnjih vestih iz Trsta pa izgleda, da se bo zavedni slovenski študentom le posrečilo zbrati 50 podpisov, ki so potrebni za vložitev liste.

Buenas Aires - pisana južnoameriška prestolnica

Da za Veliko noč nekoliko naše bralce povedemo v tuje kraje, objavljamo pričujoči sestavek o Buenos Airesu, prestolnici Argentine v Južni Ameriki, kjer se je v povojni dobi naselilo veliko število slovenskih rojakov. Pisec sestavka, Ruda Jurčec, je znan slovenski pisatelj in časnikar, ki ondi živi in med drugim urejuje revijo „Meddobje“. Je tudi predsednik ondi delujoče Slovenske kulturne akcije, ki je v petih letih izdala lepo število kvalitetnih slovenskih knjig. Ruda Jurčec je spisal roman „Ljubljanski triptih.“

Življenje se spreminja, dasi so mnogo govorili in zapisali, da se zgodi kaj pomembnega komaj enkrat vsakih sto let. Kar čez noč se zgodi, pride potres in ljudje se zjutraj začudeno vprašujejo, kaj se je zgodilo čez noč, da je danes čisto drugače kot pa je bilo včeraj. Se pred nekaj urami je bilo vse po starem...

Življenje kakor na tekočem traku

Vse je šlo kakor na tekočem traku, zjutraj je bila pred vrati steklenica mleka, povrh še navadno kos masla, kos masla vse dni v tednu. In mlekar je uslužno stregel, kar je bilo napisano na listek ali priloženo denarju ob steklenici. Na trgu in po trgovinah je bilo vse mirno in urejeno; ljudje so zložno odpirali denarnice in kupovali — vsak dan približno za isto vsoto, ki je bila ob koncu meseca podobna oni v prejšnjem mesecu. Mesarji so bili vljudni in so meso skorajda metali v košaro in to za smešno nizko ceno: en goveji zrezek stek je Newyorku stal toliko kot v Buenos Airesu tri kile mesa.

Pampa je dajala toliko, da je bilo vsega dovolj in nikdar si nihče ni mogel misliti, da bi bilo v Buenos Airesu hudo; kaj šele, da bi kdo pomislil, da je na svetu resnica tisto, kar govore o lakoti. Trgovci so bili vljudni in so nazadnje uslužno vpraševali, s čim naj še postrežejo; brivci so stali na pragih in s sumljivimi pogledi na brade ali na lase kazali, da je prišel čas za pod nož... krojači so imeli cene vidno razstavljene v izložbah in opozarjali, da izgotavljajo obleke tudi za obročno odplačevanje. Šoferji kamionov in celo še tramvajarji so vsaj dvakrat na dan našli dovolj časa — za dve dnevni malici — da so ustavili neke vozila, skočili v kavarno ali kaverno in pospravili zvrhan kup sendvičev in popili nekaj kozarcev mleka, submarinov (kakau podobna tekočina) in poleti več steklenic Coca Cole. Mizice v kavarnah in »espresih« so bile skorajda premajhne, toliko je bilo posod z maslom, šunko, marmelado in piškoti.

FRAN ERJAVEC:

KOROŠKI SLOVENC

(III. del)

V teh časih je največ trpelo ravno naše slovensko ljudstvo, saj vodijo skozi slovensko južno Koroško glavne prehodne ceste iz Italije v severne dežele. Po teh cestah so se dan za dnev valile nepregledne množice vojaštva ter jemale prebivalstvu ob njih vse, kar so potrebovale, a kmetje so morali dajati vojaštvu ob največjem poljskem delu na razpolago še vprego za dolge prevoze, svojih konj pa brezobzirno vojaštvo ni paslo lepo po travnikih, temveč pogosto kar po žitu. Zlasti ozka Kanalska dolina je bila pri tem naravno uničena.

Najtežji udarec je pa zadel Celovec dne 22. septembra. Ker je na mirovnih pogajanjih Napoleon dolgo zateval, da pripade vsa Koroška pod francosko oblast, so še pospešili in razširili dotedanja utrjevalna dela. V tej zvezi so celo ukazali popolno razrušitev vseh hiš, stojišč 25 sežnjev (47 m) od utrdb. K razdiranju so bili poklicani tudi okoliški kmetje in tako je bilo do sklenitve miru (14. X.) podrlih skupno 122 poslopij, med njimi tudi lepa in šele l. 1803 prenovljena predmestna cerkva Angela varuha. S tem so prišli tik pred zimo ob streho zlasti mnogi skromni obrtniki, ki so se potem zasilno naselili po razpadajočih okoliških gradovih. Ker je vodila skozi Celovec glavna vojaška cesta iz Italije na Dunaj, je bil Celovec zlasti jeseni vedno poln premikajočih se francoskih čet, zato so spremenili v vojaška skladišča celo mestno župno cerkev ter uršulinsko, benediktinsko, škotsko in semeniško cerkev, a šolsko poslopje in uršulinski samostan so spremenili v bolnišnici (redovnice so se začasno preselile na Krko). Mestni jarek so očistili in ponovno napolnili z vodo, na okope postavili topove, ki so jih pripeljali iz Ljubljane, in mest-

Le nekaj tednov, celo samo nekaj dni je zadostovalo in bilo je vsega konec... Šoferji so se začeli — (redko sicer) — ustavljati pred mlekarjami in krenili kar nekam v kot. Tam so naročili kozarec toplega mleka, iz žepa pa potegnili kos kruha, ki so ga prinesli od doma ali pa ga kupili v pekarni na vogalu. Kdor še posedal po kavarnah ali barih, nima več pred seboj kupa postrežbe, ampak že zdavnaj prazno skodelico črne kave. Navadno se oči zazro na ulico, kjer iščejo odkritja o tem, kako in zakaj, kam in kako dolgo še... Nič ni več prijateljev, da bi prišli k mizi in bi se začelo zbijanje posodic s kockami ali pa vsaj nedolžna igra z domino.

In nocoj je vse še nekoliko znosno. Kaj bo jutri zjutraj? Ali ne bodo spet množice pred izložbami menjalnic, kjer bodo gledali, kako bodo pisali, koliko je vreden dolar. Ko bi vsaj ne bilo tistega, kar bo prinesel jutrišnji dan.

Včeraj ni bilo tako, kot je danes; bilo je lepše in danes je lepše kakor bo jutri.

Na obraze ljudi je začela legati čudna melanholija. Dežela je taka, da ljudje že sicer radi zaplavajo v melanholijo. Dežela je ploska, obsežna in bogata, bogata, da kar blešči od bogatije. Le da je bogastvo neke tam, kamor ga spravljajo pravljice; do njega pride samo tisti, kdor pravilno razume jezik pravljic. V vsaki pravljici je mnogo lepote, pa navadno še mnogo več poučnega. Bogastvo Argentine je v tem, da skorajda devet desetih dežele ni obdelane in izčrpane; kjer bi moglo živeti dobro skoraj 200 milijonov ljudi, zapada v težave okrog 20 milijonov ljudi.

Bogastvo v smeteh

Bogastvo je blizu, le kdo ga bo izgrebel? Nad njim čuva legendarni gaučo (goveji pastir na konju) in okrog njega zveni polno petja, ki je otožno, še tango je razvlečeno strasten.

Beračev in pijancev Argentina ni poznala. Vsako jutro postavljajo ljudje na pločnik pred vrata posodo s smetmi; smetar je privozil mimo, vrgel posodo na voz in jo prazno vrnil na svoje mesto... In med umazanijo so bili veliki kosi mesa, včasih še čisto svežega in še več je bilo kruha, seveda belega, najrazličnejših oblik in imen... Navadno se je smetarju mnogo sesulo na tla — kmalu za njim je prišel cestni pometal — če ga pa ni bilo, so se mesa včasih usmilile podgane, kruh pa še ptic pod nebom ni pritegnil.

Redko, zelo redko je bilo videti, da bi kdo pobrskal med smeti in si skušal kaj prisvojiti. Še tistih ni bilo, ki bi odpadke odbrali in jih nesli na prodaj v tovarno,

na vrata so se morala zapirati že ob 6. uri zvečer, a razno starinsko orožje iz stanovske orožarne in z Visoke Ostrovice so odpeljali v Italijo. Ko so pa začela mirovna pogajanja kazati, da Francozi ne bodo obdržali zase vse Koroške, so hoteli iztisniti iz nje vse, kar se je le dalo. V ta namen so dne 29. IX. odredili novo dobavo 7652 q mesa v živih volih (od teh 3000 q za Dunaj), dne 9. X. pa 10.000 q pšenice, 5000 q rži in 100.000 korcev ovsa, razen tega pa še posebej za prehrano celovške trdnjave 4000 q pšenice. Tisto leto je bila letina sicer izredno dobra, vendar so povzročale tolike zahteve hude skrbi deželni upravni komisiji, ki je morala le za kritje svojih tekočih izdatkov podvojiti vse redne davke, obrtni davek celo podeseteriti in rudarska podjetja so morala še posebej prispevati 75.000 gld. Ljudstvo se je pa najbolj balo »garnizerjev«. To so bili manjši vojaški oddelki, s katerimi so zažugale francoske vojaške oblasti vsem tistim občinam, ki bi ne izpolnjevale svojih obveznosti. Občina je morala potem te vojaške preživljati in jim vsak večer plačevati tudi določeno mezdo, sicer so pa odvezli vojaški kmetom živino in jo prodajali za vsako ceno. K sreči so imeli pa Francozi v teh mesecih v deželi premalo vojakov, da bi mogli svoje grožnje tudi dosledno izvajati.

Francoski guverner Koroške je bil v teh mesecih šestdesetletni general Rusca. Čeprav bolehen, je bil vendarle jako hudomušen, veseljaški in dobrodušen mož. Ravnal je s prebivalstvom, kolikor je bilo to odvisno od njega, jako prizanesljivo, zaradi česar je postal kmalu tudi jako priljubljen. Škof Salm je pri njem skoro vedno uspešno posredoval, da ni izvajal prestrogo svoje oblasti niti tedaj, ko bi bil upravičen. Ob tržnih dneh (četrtek) je rad zahajal na trg in za zabavo zvrčal okoliškim slovenskim kmeticam z glav jerbaze. Ker ga kmetice niso poznale, so ga obkladale s primernimi zmerjanji, ki mu jih je potem prevajal spremljajoči ga dalmatinski častnik, a zabavajoči se Rus-

ki tudi iz ostankov še vedno kaj napravi. Predmestja so bila zaradi tega umazana, ker ni bilo dovolj podgan, da bi se šle pomožno čistilno policijo. Tudi podgane so raje ostale v središču mesta, ker je tam bilo med odpadki več zanje okusnejših stvari kot pa v dolgočasnih predmestnih kuhinjah.

Včeraj je bilo lepše, kot je danes in ali bo jutri še tako lepo kot je danes? Zaboji pred vrati so postali manjši, vsaj vsak dan niso več zvrhani. Smetarju se nič več ne mudi in kadar odhaja, je pločnik res bolj čist kot je bil prej, ko je bila tam še posoda, čez katere rob je vedno kaj odpadlo. Smetar ne prihaja več sam. Na vozu je sinček ali celo hčerka, ki s podvihanimi rokavi in s higienskimi rokavicami odbira smeti in jih dodobra pretiplje. Najbolj divje je zbiranje papirja. Ta gre brž v posebno vrečo in ko je smetar na koncu svoje turneje, je gori vreč toliko, kakor pri nas sena na težko obloženem vozu. Če pa smetar nima lastnih otrok ali sorodnikov, tedaj je treba najeti tovariša in se z njim pogoditi za dobiček. Najprej bo potem voz zavil ali do tovarne, ki predeluje smeti ali do trgovine, ki kupuje porabljeni papir na veliko...

(Dalje prihodnjič)

Resnica o „volčjih otrocih“

Od starorimske zgodbe o Romulu in Remu, ki naj bi ju dojila volkulja, in vse do naših časov so se od časa do časa pojavljale zgodbe o otrocih, ki so jih baje ugrabile in vzredile živali. Taka pripovedovanja pa ne vzbujajo le domišljije ljudi, ampak se zanje zanimajo tudi znanstveniki, predvsem sociologi in medicinci, ki želijo končno dognati, če je kaj resnice na tem in kako bi se življenje med živalmi telesno in duševno odrazilo na takem otroku.

Najnovejša vest o podobnem primeru je prišla v svet pred dvema letoma iz Indije. Glasila se je, da je v kraju Agra prišel nazaj v roke staršem šestletni deček Parasram, ki so ga svojčas, ko je bil komaj osemnajst mesecev star, ugrabili volkovi, in ki se še zdaj vede kot volk. Prav na tem primeru je bila verodostojnost vseh takih zgodb o odrejanju malih otrok po živalih močno omajana. Tudi za Parasrama so se namreč pozanimali sociologi, in sicer je na svojem potovanju po Indiji odšel v Agroslovec sociolog na čikaškem vseučilišču profesor William Ogburn.

Po obisku Parasrama in njegovih staršev je profesor Ogburn v »Ameriškem časopisu za sociologijo« napisal poročilo, v katerem pravi, da zgodba o Parasramu po njegovem mnenju ni resnična.

Ogburn je takoj imel vtis, da je Parasram le popolnoma vase zaprt in razvajan otrok in da se rad razkazuje pred obisko-

PESEM DELA

Ljubi Bog je z roko belo
spet poklical nas na delo —
in oblekel nas za polje.

Da bo žito raslo bolje,
dal je dežja, vetra, sonce;
krepke hrane dal je v lonce.

Še smehljaj na lica naša.
Pa če kdo nas »smešno« vpraša:
»Vas ne zlomi težko delo?« —

mu porečemo veselo:
»Mi ponosni smo težaki,
z delom grejo nam koraki

vse od zore, do večera.
Dvajset ur — je naša mera
za delavnik vsaki — tedna.

Taka je postava dedna:
kmet, da sebe prerediti
more; druge naj nasiti!

Vsi, ki hočejo zvedeti,
kako moramo živeti —
z nami naj začno trpeti — — — !«

Milka Hartman

ca jim je bogato povračal storjeno škodo. Kot nekdanji medicinec je dijake rad ogovarjal latinsko.

Dne 16. X. so pa topovi končno vendarle oznanili, da je bil dva dni poprej sklenjen schönbrunnski mir. To radostno vest je še isto dopoldne oznanil poseben podkraljev tiskan proglas in kmalu nato je bila objavljena s podobnim tiskanim razglasom celotna mirovna pogodba in to v nemškem in slovenskem (!) jeziku. Ta je pomenjala za državo pravo katastrofo, kajti izgubila je novih 1952 štirinajških milj (110.000 km²) ozemlja s 3.282.000 prebivalci. Toda neizpodbitno dejstvo je, da je to nesrečo lahkomišlno povzročila le vojnohujškaška dunajska dvorska klika sama, ki je premišljeno in proti Napoleonovi volji sama izzvala to vojno.

Koroška je bila pri tem tudi neposredno hudo prizadeta, kajti vsa Gornja Koroška (celotna beljaška kresija) je pripadla zmagovalcem, dočim je ostala Spodnja Koroška še nadalje Avstrijcem (v Rožu je tvoril mejo med obema državama potok Mala Suha). Mirovna pogodba je določala, da morajo zmagovalci v polčetrtem mesecu izprazniti ozemlja, ki jih niso obdržali zase, torej tudi vso Spodnjo Koroško (celovško kresijo). Pri tem pa niso hoteli prepustiti Avstriji tudi dobro izgrajene celovške trdnjave, temveč so jo pred odhodom popolnoma porušili. Izvrtali so v obzidje in v okope na vsakih 16 čevljev (= 5 m) globoke luknje, jih napolnili s smodnikom in začeli dne 20. X. razstreljevati. Pri tem je bilo pa seveda bolj ali manj poškodovanih tudi mnogo v obližju stoječih hiš in ranjenih več oseb. Kot zadnja so se dne 8. I. 1810 zrušila lepa beljaška vrata, dočim je velikovška vrata rešil škof Salm za 30.000 gld odškodnine. Skupne škode je bilo samo ob tej priliki povzročene za 1.022.000 gld (oškodovanci niso prejeli za to nikoli nikake odškodnine), a vsa škoda, ki jo je povzročila ta francoska invazija, je bila samo za celovško kresijo ocenjena na 3.377.000 gld.

Objava

V petek, dne 22. aprila 1960, v času od 13. ure do 17. ure je na Državni realni gimnaziji za Slovence v Celovcu »Dan staršev«. Starši naših dijakov imajo priložnost, da se o učnih uspehih svojih otrok porazgovorijo z vsemi profesorji.

Sprejemni izpiti za prvi razred in po potrebi tudi za višje razrede bodo v soboto, dne 9. julija 1960, to je prvi dan velikih počitnic.

Ravnateljstvo

Naše prireditve

ŠT. JANŽ V ROŽU

Igralska družina iz Sveč gostuje na velikonočni ponedeljek, dne 18. aprila, v Št. Janžu pri Tischlerju z veseligr »DVE NEVESTI«

Začetek ob 8. uri zvečer.

Vsi prisrčno vabljeni!

LOČE OB BASKEM JEZERU

Na velikonočni ponedeljek, dne 18. aprila, gostuje igralska družina iz Št. Jakoba v Rožu v Ločah pri Pušniku z igro »DOMEN«

Začetek ob pol 3. uri popoldne.

Vsi vabljeni!

Na zaključno prireditev gospodinjske šole v Št. Rupertu!

Ljubitelji koroške mladine!

Oglejte si razstavo kuharskih izdelkov in ročnih del v Št. Rupertu pri Velikovu na **belo nedeljo, 24. aprila 1960**, ob koncu 6-mesečnega gospodinjskega tečaja. Odprta bo do 4. ure popoldne.

Isti dan popoldne bo odrska predstava z bogatim sporedom za oddaljene goste ob pol 2. uri, za bližnje pa ob 4. uri popoldne.

... in nato v Št. Jakobu

Gojenke kmetijsko-gospodinjske šole v Št. Jakobu Vam bodo ob sklepu šole, dne 1. maja, pokazale uspehe šolanja s kulturno prireditvijo in razstavo ročnih del, šivanja in kuharskih izdelkov.

Zato 1. maja vsi, ki se zanimajo za delo naše mladine, v prelepi Št. Jakob v Rožni dolini.

Prisrčno Vas vabijo gojenke.

LIBUČE

(Mala domača kronika)

Grobovi, ki so se v zadnjih mesecih odprli, da je blagoslovljena zemlja pokrila krste, ki kot dobra semena kalijo za rast ob vstajenju — ti grobovi nosijo vidne in nevidne nagrobne napise, ki se vrstijo (pa prosim brez zamere, ako s spominom sežemo nazaj v minulo leto 1959):

Dne 29. novembra 1959 leta je preminula po dolgem bolehanju Marija Tomaž, rojena Besser, vdova od l. 1946, mati šolske sestre Benigne. — Rajna mati je živela Bogu vdano življenje v skromnih hribovskih razmerah. Proti boleznim je iskala leka v zdravih rožah trat in gozdov sončnega Borovja, kjer je stala njena hišica, izpostavljena soncu in vsem viharjem neurja in življenja. Umrta je v starosti 71 let.

Nedaleč od hiše rajne Marije Tomaž je stala skromna kočica, kjer je živel, zadovoljen v svoji revščini, 82 let Janez Messner imenovan tudi »Žik Anza«, rojen v Libuči pri Žiku. Ko je bila številni družini prodana hiša, je kolovrat in sosesčini in iz vasi do vasi, delal in govoril in »mošter« rad pil in v prvi svetovni vojni za »cesarja se bil«. Pred leti si je zgradil v idiličnem Borovju borno stanovanje in se v starosti oženil. Svojo ženko je imel zelo rad in ko je za Veliko noč ali Božič prišel k prijateljem »po drumlc mastnega«, je omenjal svojo ženko »moje srčke! Otroška vernost je bila njegova dika in njegov ponos.

11. 12. 1959 je umrla v Podkrajju pri Blekarju Ana Krajnc, roj. Glavar. Tiha in ponižna je služila hiši svojih sorodnikov. Žena klenega, starega kova nam je bila dokaz lepote in skromnosti življenja v pretekli mirni dobi. Pot, ki jo je premerila vsako nedeljo izpod Pece do farne cerkve v Pliberku — je bila dolga dve uri. Pa nekoč tudi kleni ljudje obnemorejo. Z njo je zemlja sprejela v svoje naročje zaklad kmečkega idealizma. Dočakala pa je starost 88 let.

Dne 30. dec. 1959 pa je bil pogreb Elize

Pri nas na Koroškem

Neubersch, roj. Obertauf v Zgornjih Libuči. Bila je vdova; mož ji je padel v prvi svetovni vojni. V pridnosti in skrbi za sina edinca je živela, da si je ta pripravil lep domek, si ustvaril družino. Odšel pa je na fronto v drugi svetovni vojni in se ni vrnil več. To je bil za mater hud udarec. Pa naložen ji je bil še težki križ bolezni — rak.

Zvonovi sončne Šmarjete pa so 26. 1. 1960 zapeli žalostno pesem ob smrti 36 let stare mamice in žene, Marjane Potočnik, roj. Sovri. Hudo in dolgo je bilo trpljenje dobre in blage Marjane. Vsak, ki jo je poznal, jo je spoštoval in zaradi njene tihe narave je bila priljubljena. Udarci burnega in trpkega življenja ji niso prizanesli. Svojim trem otročičem je zapustila lep zgled krščanskega življenja matere in nam vsem zgled prave potrpežljivosti.

72-letna Julia Kotnik (Gojarjeva) je zapustila to dolino solz 17. marca t. l. v Pod-

pom fatimske Gospe. Nato je došel še č. g. misijonar Luskar. Izborni govori misijonarjev pa so privabili v cerkev trume vernikov, kateri so s srčnim navdušenjem spremljali v svoja srca božjo besedo — nauke, nasvete, opomine in bodrila. Res je, da še kaj tako veličastnega farna cerkev ni doživela. Prav posebno lepe in primerne pa so bile večerne božje službe z misijonskimi pridigami pri 6 podružnicah. Zelo dobro obiskani so bili tudi stanovski nauki, posebno oni, za žene in matere. Da, mamice vedo, kje naj črpajo moč za svoj težki in odgovorni poklic. Pri Bogu in v božji besedi.

Sveti zakramenti pokore in angelske miže so prenovili skoroda celo faro. Le oni, ki so za versko obnovo neobčutljivi, so ostali doma.

In še to smo opazili, kako mnogo je vendar le še našega ljudstva, ki posluša božjo besedo in se s svojim Bogom od srca in zapno pogovori le v domačem, materinem jeziku.

Škoda, da gredo tako lepi dnevi h koncu — so govorili stari in mladi.

Za slovo je ljudstvo napolnilo veliko farno cerkev. Posvetili smo se božjemu Srcu in se izročili v varstvo nebeški Materi. Procesija s kipom fatimske Gospe se je vila iz cerkve skozi mesto proti kolodvoru do voza, ki naj odpelje Njo k njenemu stalnemu bivališču. V procesijo se je vpletala glasna molitev rožnih vencev.

O, da bi ta spev vernih src prevpil vse kritike strasti in posvetnosti; posebno predrzni krik ošabnosti, krvoločnosti in sovražstva, ki vodi do razprtij med narodi in celo do svetovnih klanj!

V ponedeljek zjutraj, 4. aprila pa smo se s sv. mašo in z obredi za rajne podali med grobove naših rajnih pokojnih.

Hvaležni smo č. g. gospodom misijonarjem in domačemu gospodu župniku, da so nam priklicali ta veliki dar iz božjih rok.

Vsi farani kličemo »Bog plačaj«.

PODKRAJ — ŠMIHEL

V nedeljo, dne 13. marca se je raznesla po okolici žalostna novica, da je umrl Jožef Neubersch, bivši posestnik lepe Najbržove kmetije, s pridevkom »Pecin kralj«.

Da, res, malemu kraljestvu je podobno Najbržovo posestvo s svojimi, gradiču podobnimi stavbami. In ta svet in ta svoj dom je Najbržov oče ljubil z vsem srcem do svoje smrti.

Bil ni pravzaprav skoraj nič bolan, le noge so mu odpovedale, tako da je zadnje čase le s težavo hodil, želel pa si je, da bi še mogel hoditi po gozdu ali po polju, na katerem je vsa leta, dokler je mogel, pridno delal in ga oskrboval s svojimi rokami, dejal je: »O koliko laže bi mi bilo, če bi še mogel hoditi in pogledati po gruntu«.

Rajni župnik in nazadnje komendant na Rebrci, Valentin Šumah, je bil njegov stric. Najbržov oče je rad pripovedoval o časih, ko je služboval Šumah kot župnik v Šmihelu pri Pliberku.

Tudi zbiratelji za razne dobrodelne ustanove, posebno sedaj po vojni za nabavo novih zvonov v okolici, so se stalno oglašali pri Najberžovi domačiji, nikoli zastoj, lep dar, ali v obliki lesa ali v gotovini, je bil navadno doprinos Najbržove družine.

Odkar je pred leti izročil posestvo mlajšim močem in je že s težavo hodil, je rad posedal pri svojih čebelah, pri tem pa še popravljal razno kmečko orodje ali prebiral »Naš tednik-Kroniko«.

Žalosten in otožen predpomladanski dan je bil v sredo, 16. marca, ko je rajnega očca velika množica ljudi spremljala na njegovi zadnji poti, od idiličnega doma ob vznožju Pece, proti fari v Šmihelu.

Umrli je le nekaj dni pred svojim godom, 88 let star. Odpočije naj si sedaj od zemeljskih bridkosti, težko prizadetim svojcem pa naše odkrito sožalje.

Celovec:

Red božje službe za Veliki teden 1960

Kakor že lani, bo tudi letos za slovenske vernike služba božja za veliki teden v cerkvi novega bogoslovja (Tarviserstrasse 30) in sicer vsak večer ob 7. uri.

VELIKI PETEK — SPOMIN JEZUSOVE SMRTI NA KRIŽU

Ob 7 h zvečer božja služba: berila, pasijon po Janezu, molitve za vesoljno Cerkev, razkrivanje in češčenje sv. križa. Nato skupno obhajilo vernikov.

VELIKA SOBOTA

Zvečer ob 7 h se začnejo sv. obredi: Blagoslovitev velikonočnega ognja pred cerkvijo, blagoslov velikonočne sveče, sprevod v cerkev, kjer se prižgejo luči vernikov, slavospev in obnovev krstne obljube. Nato slovesna sv. maša s skupnim obhajilom. — Prinesite sveče s seboj, ki jih rabite za blagoslovljeno luč, da jo lahko nesete tudi na domove.

VELIKA NEDELJA — VELIKA NOČ

Dopoldne ob 9. uri sv. maša

Prilika za spoved je vsak dan pred službo božjo. Obhajilo je pri vsaki službi božji: verniki, ki prejmejo sv. obhajilo, ne smejo tri ure prej nič jesti in eno uro pred obhajilom nič piti.

Dušni pastir

Velikonočno jutro

Novo jutro se je budilo iz težkega sná. Kot bi prisijal iz grobne temine žarek upanja v vstajenje. Luna se je počasi potapljala v morju nebesne modrine, rožnato nadahnjena, na temnim gozdom. Zvezde so blede ugašale. Na vzhodu je vstajala zarja kakor rahlo slutena, nepoznana sreča.

Na daljnih hribih so medlo zagoreli kresovi in čuli so se odmevi topičev iz vseh štirih nebesnih smeri. Zemlja je puhtela v omami težko bogate plodnosti; kakor v slovesnem trenutku je hvalila Stvarnika.

Iz gozda so se začuli prvi glasovi pojočega ptička; v polsnu je požvižgaval budnico nad gajem, kjer so cveli zvončki. Iz sosednega hriba, kjer je gospodaril »Anej«, je pozvana zapela velikonočno pesem.

Stala sem na hribu sama, prevzeta od skrivnostne lepote jutra. Duša mi je pela in vriskala in hotela vzklikniti »Učenik«.

Bilo je velikonočno jutro!

Po poti med njivami se je gibala in blizala postava — »Hoj, kdo si?« sem zaklicala. »Hoj, jaz sem!« se je brat oglašil. »Kaj čudnega nosiš s seboj?« — »Slamo, da podnetim gnamo za kres!« In je zagorelo.

Zaplapolali so številni ognji v dolini in po gričih, zvonovi so se razmajali in zadonela je velikonočna jutranjica, topiči pa so spremljali spev »vstajenja«. Okna hiš in hišic na vasi so zagorela v luči zgodnje ure. Življenje je vstajalo po domovih; oblajala so šumela v praznični svežosti, pripravljena za visoki praznik od smrti Vstalega.

Gospodarji pa so stopili v hrame po »žegen«, da ga spoštljivo narežejo in prav tako spoštljivo ga gospodinje naložijo na pladnje za velikonočni jutranji obed.

Lepa in praznična je bila ta živa slika velikonočnega jutra. Njegova zarja je rasla in se razlila po vsej domači zemlji, kolikor je je moglo objeti začudeno oko. Zor je zbudil ves krilat gozdni rod, da je veselo zabrenkal na srebrnih strunah svoje mile pesmice. Rahle meglice, ki so jih izdahnili ognji, so hitele proti vzhajajočemu soncu.

Hitela sem tudi jaz v livado, po šopek zvončkov — in nato na pot domov, med njivami, kjer so hodili vsako velikonočno jutro oče, ded in praded z molitvijo in pesmijo, z žegnano vodo škropili polja in v sveto domačo zemljo — njivo, travnik in grede zasajali križce iz žegnane vrbe.

Hitela sem, ker družini se je mudilo k fari pred Božji grob, da vstalemu Gospodu zapojemo »aleluja« — da v procesiji z »Njim« izpovemo vero svojih src ter izročilo, staro in stanovitno tako, kot je star in trden naš rod, in tak ostane, dokler bo zasajal križce v rodno zemljo, jo škropil z žegnano vodo in s svojim znojem, trpel s Križanim in potrpel s svojim bremenom ter verno in veselo zapel s svojo družino in faro »aleluja« — v velikonočnem jutru.

Milka

Mleko, glavni vir dohodkov srednjih in malih kmetij

Najcenejše živilo

Proizvodnja mleka, ki doseže skupno vrednost 5,2 milijard šilingov na leto in predstavlja najpomembnejše poprišče avstrijskega kmetijstva, katerega vrednost štirikrat prekaša proizvodnjo premoga, je glavni vir dohodkov za srednje in male kmetije. 93 odstotkov vseh obratov, ki proizvajajo mleko, šteje sedem ali manj krav-mlekaric.

»Bela reka«, ki izvira iz tisočev malih virov, seveda ne sme teči tjavdan. Prav zavoljo tega je nujno potrebna ureditev trga z mlekom in mlečnimi izdelki, ki zagotavlja proizvajalcu prodajo in izravnano ceno, potrošnikom pa stabilne cene in redno dobavo.

Premisliti bi bilo treba, ako ne bi s preobrazbo agrarnih carin v izravnalne vsote mogli voditi še boj učinkovite tržne politike. Dosedanja ureditev tržišč s pomočjo škarij se je odlično obnesla in dokazala, da odgovarjajoča ustanova za poravnavo lahko pomaga premostiti tudi največje težave. Stara zahteva po oddaji mleka z njegovo naravno količino maščobe mora

ostati, prav tako tudi zahteva po znižanju prodajnega davka za živila. Ta davek obremenjuje živila v Avstriji mnogo bolj kot v drugih evropskih državah. Avstrijsko kmetijstvo s skrbjo zasleduje stalno naraščanje cen svojih potrebščin.

Mleko je še vedno najcenejše živilo, toda proizvodnja tega se izplača vedno manj, in je možna le še na srednjih in malih kmetijah, kjer so zaposleni samo družinski člani. Veleposestva, ki natanko kalkulirajo, so proizvodnjo mleka že zdavnaj opustila, ker jim ne prinaša nobenega dobička. Socialne obremenitve in 45-urni delavnik teh ne dopuščata več.

Lani je dalo 1 milijon 142 tisoč mlekaric 2,7 milijard litrov mleka. Avstrijec popije danes precej več mleka in pojé tudi več surovega masla in sira kot pred leti. Prodaja polnomastnega mleka in smetane se je napram letu 1953 dvignila za 20 odstotkov, potrošnja surovega masla je po-

skočila za 23 odstotkov, sira pojedjo celo za 38 odstotkov več. Med pristojnimi prevladuje mnenje, da se bi dalo v Avstriji še dvigniti potrošnjo mleka in njegovih izdelkov. Zato si prizadevajo na vse načine prepričati prebivalstvo v mestih in na deželi o velikih prednostih in vrednosti mleka.

Že 1 milijon rentnikov

Številke so puste, zavoljo tega nezanimive, a vkljub temu jih ne smemo prezeti ali preslišati, kajti pogosto se za njimi skriva marsikaj.

Avstrijsko socialno zavarovanje je štel 31. decembra 1959 1 milijon rentnikov. Avstrija nima celih 7 milijonov prebivalcev, zaposlenih je 3 in pol milijona ljudi. Torej sprejema rento vsak sedmi Avstrijec in na 3,5 zaposlenih pride en rentnik. Seveda moramo tudi pomisliti, da tretjina, to je 83.541 oseb, dobiva rento po svojih pokojnih zavarovancih.

ZA KUCHARICO:

Narezki in mrzle plošče

V praznikih bomo radi postregle družini in gostom z velikonočnim žegnom. Pa tudi sicer so v zadnjem času mrzle mesene plošče priljubljene, ker jih lahko pripravimo prej, preden jih damo na mizo. Žato nekaj nasvetov!

Za plošče ali narezke uporabljamo predvsem plitve servisne krožnike, ki so lahko ovalne, okrogle ali tudi pravokotne oblike, le za nekatere solate, ki jih ponudimo kot dodatek, vzamemo sklede.

Če lahko izbiramo, tedaj bomo vzeli k porcelanasti namizni posodi za plošče ali narezke posode iz porcelana, sicer pa lahko vzamemo tudi steklene. Paziti pa moramo pri enih kot drugih, da so lepo blesteče čiste. Motne robove, ki nastanejo med tem, ko devljemo nanje jedi, zdrgnemo s čistim prtičem.

Na ploščo položimo tudi pribor, ki naj bo primeren jedem na plošči. Za same mesne rezine zadostuje dvoje vilic; za mesne rezine s hrenom in jajci damo raje vilice in žlico; za mehke zmesi, kot so razne solate z majonezo, pa samo žlico.

Vse, kar ponudimo na ploščah, mora biti sveže. Obloge, ki na zraku izgube svoj lep videz in barvo (n. pr. hren), denemo na ploščo, tik preden jo damo na mizo. Nasprotno pa moramo plošče z jedmi, ki se morajo strditi na hladu, pripraviti mnogo prej. Pri krašenju moramo paziti, da plošč ne našarimo. Okusne so le tiste, ki so naložene v lepi obliki in če so posamezne sestavine med seboj v skladnih barvah.

Nadzorovanje vode

Od začetka leta 1960 nadzorujejo tudi najvažnejša vodovja v Avstriji na značilnih krajih glede njihove radioaktivnosti. Ta nadzorovanja je zahtevalo zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo sporazumno z ministrstvom za socialno skrbstvo od Zveznega urada za vodno biologijo in raziskovanje odtočnih voda na Dunaju v določenih presledkih. Izsledke sporočajo Vrhovni oblasti za ljudsko zdravje.

OTROCI in Velika noč

Nihče se ne zna tako iz srca veseliti kot otrok. Veseli se lepega dne, pomladi, svojih mladih dni. Vsaka malenkost, ki je mi odrasli niti ne opazimo, mu je vir radosti in veselja. Zlasti pa se veselí majhni in veliki otroci najlepšega pomladnega praznika Velike noči.

Praznik Velike noči je družinski praznik, ki tesno povezuje vse družinske člane. Vsi se zavedajo, da je topel in prijazen dom najlepše, kar imajo. Vsi pa morajo po svojih močeh prispevati in pomagati, da bodo prazniki tem lepši in srečnejši. Odrasli naj pozabijo na neprijetnosti in težave. Ko se razliva v prirodi pomladansko sonce, naj tudi naša notranjost odseva mir in radost. Prijazen obraz povzdigne svečano razpoloženje in omogoči veselo praznovanje.

Običaji velikonočnega praznovanja so se ohranili iz davnih dni. Iz rodu v rod smo podedovali še veliko lepih starih navad, ki so našle odziv in se ohranile tudi v naših družinah. Te navade in običaji pa so pravo veselje otrok. Tako barvanje pirhov, sekanje in trkljanje pirhov in vse slovesnosti, ki jih obhaja cerkev. Pravo ve-

selje pa zavlada v hiši če se tudi otroci smejo udeležiti priprav za praznike. Mamice sicer trdijo, da so jim otroci ravno ob teh pripravah najbolj v napoto in da nikoli niso tako nadležni in sitni kot tedaj, ko je največ dela. Prav verjetno! Vse bi radi videli, pretaknili in pokušali dobrote v kuhinji. Nešteto vprašanj zastavlja obgovi materi, tako da ji skoraj ni moči odgovarjati. Ni čuda, da ji poide potrpljenje in napodi vse iz svoje bližine. Vendar bi bilo bolje, če bi skušala te neugnančke zaposliti z delom, ki je primerno otrokovi starosti. Sodelovanje med starši in otroki močno utrdi vez med njimi. Otroke je treba vedno znova pridobivati in spoznavati.

Vedno bolj se bliža težko pričakovana Velika noč. Otroci že štejejo ure. Nepotrpežljivo čakajo, da bodo nesli jedila v belo pogrnjenem jerbaščku k blagoslovu in tako otvorili velikonočno praznovanje.

Vsaka družina obhaja praznike na svoj način, povsod pa naj vladata ljubezen in razumevanje med starši in otroki, da bo praznik tudi v sroih. Ne le dragim prijateljem in znancem, predvsem staršem in tudi poslom naj otroci želijo vesele praznike.

Šoferski kotiček

Mnogi si dandanes nabavljajo moped, motorno kolo ali avtomobil le zavoljo tega, da pridejo hitreje do delovnega mesta, torej v službo oziroma spet domov, ker si hočejo prihraniti čas, ki ga izgubljajo sicer s čakanjem na vlak ali avtobus. Veliko pa je takih, ki si nabavljajo motorna vozila tudi, da pridejo čimprej do razvedrila. Tisti, ki so s svojimi mislimi že samo pri delu ali zabavi medtem, ko še sedijo za krmilom, pa kar odkrito rečejo štejejo med kandidate smrti. Kandidati smrti pa so tudi tisti mladostniki, ki si domišljajo, da je vožnja z motornim vozilom elegantna samo, če se obnašajo tako, kot bi jih vsa tehnična navlaka, kako se pravilno upravlja vozilo in kakšna je cesta, sploh ne zanimalo ali pa le mimogrede.

Hribolazec, ki pleza po pečinah, v vrto-glavi višini premisli vsak svoj korak, vsak prijem. Naši motorizirani kandidati smrti pa pridrvijo z vrtoglavo brzino in se položijo v ovinek, ne da bi vsaj malce pomislili na nespremenljive zakone sredobežne sile, ne da bi se zavedali vseh tisočerihi možnosti nenadnih sprememb položaja na cesti. Sekunda strahu se podaljša v trenutku presenečenja — najčestje pa je tedaj že prepozno, kajti koščena starka je že zamahnila s svojo neusmiljeno in nepreračunljivo koso po mladem življenju.

V časopisu stoji naslednji dan: »Zaletel se je v obcestni kamen...« — »Zaneslo ga je iz ovinka zaradi prevelike brzine...« — »V trenutku nesreče je vozač izgubil oblast nad vozilom...« — »Alkohol je zahteval novo življenje!...« — Zalostni odmev takih in podobnih pretresljivih poročil pa se glasi: mrtev, mrtev, mrtev!

Kdor se poglobi v taka poročila in se zanima za vzroke, navadno ne odkrije krivde na vozilu, temveč nekaj veliko bolj tragičnega: odpovedal je človek, bitje, ki mu je Bog dal razum in voljo. Tudi ni vselej alkohol kriv. Kriva je neke vrste obsedenost vozačev do hitre vožnje. Ta pa nima nič opraviti z brzinami nad 80 ali 100 km na uro. Resnično. Človek se lahko ubije, če zavozí z brzino 60 km na uro v ovinek, katerega bi lahko »vzel« samo z brzino 30 km na uro. To je vzrok, da ga je iz ovinka vrglo. Prav tako se človek lahko ubije, ako vozi z brzino 80 km na uro po cesti, katere cestišče ne dopušča vožnje nad 60 km na uro. Vkljub načelu, naj se o mrtvih govori le dobro, je nujno izreči obsodbo: krivda leži na človekovi lahkomi-selnosti, brezbriznosti, nepoznanju lastne reakcijske zmožnosti in reakcije vozila. Samo na ta način pride do tolikega števila nesreč in dolgega seznama mrtvih na naših cestah.

Kje so globlji vzroki? V prvi vrsti seveda v dejstvu, da »šofiranje« velja dandanes za neko postransko opravilo, ki se ga lahko vsakdo privadi. O, kako napačno je to mišljenje! Vožnja po mestu, kot ure trajajoča izletna vožnja, zahteva tu od šoferja vsako sekundo kar največjo zbranost čutov in misli. Saj vendar nismo nikdar sami na cesti, zavoljo česar je treba biti vsak hip pripravljen na kako iznenadenje.

Vzgoja v prometu zahteva, da se drvečim »vitezom« dokaže nesmisel njihovega brezglavega početja. Pa ne zato, ker vozijo prehitro, ne, dokazati jim je treba, da vozijo slabo in da za vso »eleganco« tiči le puhla glava. Povedati jim je treba, da še niso dovolj zreli in da so slabi šoferji. No, pa recite, če ni brezglavo početje, ako kdo prehitava vsa vozila, dasiravno že vidi, da bo moral čez nekaj sto metrov ustaviti vozilo. Tako pamet bi lahko primerjali kurji, ki jo je pičila mera. Sto in sto primerov vedno znova priča o takih brezglavih početjih.

Pojdimo zdaj vsak sam vase. Napravimo sami pri sebi izpit v vožnji! Bodimo odkriti in opazujmo način svoje vožnje kritično. Stavim, da vas bo od časa do časa obšla mrzla zona, da boste dobili kurjo

NAJBOLJŠA ZAŠČITA PRED NESREČAMI = NORMALNA PAMET, VLJUDNOST IN POZORNOST

polt, ob spoznanjih, kako površno ste pri stvari, kolikokrat človek mimogrede pri vožnji napravi napako, ko se ne koncentrirajo na šofiranje, temveč dopusti, da mu rojijo čisto druge misli po glavi. Zavedeli se boste, da šofiranje le ni nekaj tako enostavnega, temveč da zahteva zbranost, skratka: čelga človeka!

Hladilnike, pralne stroje, električne motorje in vse električne predmete pri

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobrla ves

— Plačila tudi na ugodne obroke —

Umetnost kuhanja

Stari Rimljani so imeli pregovor: »Ne živimo zato, da jemo, ampak jemo zato, da živimo.« Iz tega sledi najvišja resnica: brez jedi ni življenja. Kuhinja je torej podlaga vsemu človeškemu življenju.

Vsakdo rad in z veseljem prisede k mizi, na kateri je pripravljen okusen obed. Pa ne samo jed sama, ampak tudi način, kako je podana, povzroča zadovoljstvo in prijeten občutek.

Znano je, da so Rimljani sloveli kot veliki ljubitelji dobre kuhinje, v kateri so se pripravljale vse sladkosti vsega sveta. Večno slavo najslavnejših obedov si je pridobil Lukul. Pa tudi Neronovi obedi so sloveli in nihče ni smel konkurirati z njimi.

Po propadu rimske države se je kuharska umetnost preselila na dvor kalifov in nato v francosko kuhinjo, ki je zaslovela zlasti za časa Ludvika XV. in XVI. V kuharski umetnosti pa niso sodelovali le kuharji, ampak tudi slavniki, politiki, umetniki, filozofi in kardinali. Zanimanje za dobro kuhinjo je objelo vso tedanjo Evropo in tudi naš pesnik Valentin Vodnik je priredil prve kuharske bukve na slovenski jezik.

Vsa kuharska umetnost nekdanj in danes pa stremi za tem, da tudi na zunaj, to je po obliki, barvi in vonju ustreže zahtevam, ki jih stavi nanje sodobni želodec.

Nekdanj je umetnost jedil obstajala v tem, da je oblika jedil prevarala gosta tako, da ni vedel, kaj je. Današnja praktična doba pa odklanja vse nepotrebno. Vendar pa želi poleg dobre priprave tudi še lične zunanosti. Najskromnejša jedila, če so servirana v lepi obliki na okusno prirejeni mizi, diše in teknejo bolje kot najboljše zakuska na mizi, kjer ni opaziti večje gospodinjske roke.

Za posebne praznike v letu napravi gospodinja marsikaj, s čimer poveča tudi na zunaj pomen in svečanost slavlja. S prav posebnimi čustvi, ki so nam Slovenkam že prirojena, obhajamo vstajenje Gospodovo. Zato se le držimo tradicionalnih navad, da z njimi povzdignemo simboliko praznikov. Brez posebnih stroškov napravimo sebi in svojcem veliko veselje, ako ob takih prilikah primerno okrasimo tudi mizo.

Za Veliko noč okraši gospodinja skromno a lično mizo sledeče: mizo pogrne s čistim prtom, navzdolž po sredini razgrne 25–30 cm širok krep papir, ki ga na obeh

Vstajenje ruske mladine

BOJ ZA MLADINO

Kdor ima mladino, ta ima bodočnost. Te resnice se prav dobro zaveda tudi komunizem po vsem svetu, zlasti pa še vodstvo komunistične partije v Rusiji. Zato je ena bistvenih nalog komunizma v Rusiji vzgoja novih pokolenj v duhu proletariata in socializma. Stare navade, tradicije in predsodki so nevarni sovražnik socializma in brez vzgoje novih kadrov je nemogoča zmaga socializma. V tem smislu je govoril Stalin in s tem dal svoji partiji navodilo za osvojitve mladine za marksistične nauke.

Za dosego tega cilja sovjetska partija ni štedila s sredstvi; v ta namen je moralo biti na razpolago vse in to v tako različnih oblikah, da bi si jih bolj preračunano le težko zamislila človeška domišljija.

Sovjeti so se vedno jasno zavedali ogromnega pomena tiska kot vzgojnega in vplivnega sredstva. Prvi mladinski časopis je izšel že v novembru 1917 leta, to se pravi, še pred gotovo zmago boljševiškega režima. Glavna naloga partije glede Zvez komunistične mladine (Komsomola) obstoji v utrditvi leninske vzgoje s pomočjo mladinskih časopisov. Ti listi morajo biti skrbno urejevani in privlačni; le najboljši pisatelji naj sodelujejo pri mladinskih časopisih in sovjetska oblast naj ne šteti s priznanji in odlikovanji; tako povdarja vedno znova vodstvo komunistične partije.

Statistika komsomolskega časopisja kaže, kakšno važnost in prizadevanje posveča partija komunistični prevzgoji ruske mladine. Leta 1949 so v Sovjetski zvezi izdajali 37 komsomolskih časopisov v raznih jezikih. Toda že leta 1953 se je število teh dvignilo na 93 publikacij s skoro štirimi milijoni izvodov.

PROTIVERSKA PROPAGANDA

Obenem z borbo za vzgojo mladine v marsizmu je partija razvila široko protiversko propagando. Zanimivo pa je, da je po drugi strani bilo ponovno poudarjeno, da komunisti nikakor ne smejo dražiti čustev verujočih, kajti to bi peljalo le do utrditve verskega fanatizma. Zlasti v takozvani „ruski odjugi“ po Hruščevi kritiki Stalina je komunistična partija izjavila, da smatra za nujno izvedbo temeljite, sistematične, znanstveno-ateistične propagande, toda brez sramotenja vernikov in duhovnikov. Izkušnja je namreč v dolgih letih borbe proti veri pokazala, da taka smešnja vero le utrjujejo. Sicer so isto zahtevali že skozi desetletja, vendar o dejansko vztrajali pri sramotanju vernikov, ker je to pač najlažja propaganda in ne zahteva posebno izobraženih vzgojiteljev. Da pa smešjenje vernikov in zlasti duhovnikov še vse do danes ni izginilo, priča nešteto člankov in karikatur v mladinskih časopisih in revijah.

Poleg brezbožnega časopisja naj bi pri prevzgoji mladine služile še razne publikacije, ki samo v enem letu dosežejo izdajo skoraj 400 knjig in revij. Podobno delo vrše tudi neštete prireditve in predavanja v mladinskih organizacijah. Takih ateističnih predavanj so imeli leta 1948 okoli 82 tisoč, leta 1950 pa že skoro milijon, dočim je v nekaj letih število takih predavanj preseglo že dva milijona. Vse to torej dokazuje, da se komunistični prvaki zavedajo, kako odločilnega pomena je vzgoja mladine za komunizem vobče.

Ce je vse do danes še vedno tako potrebno čuječe voditi brezbožno marksistično propagando za prevzgojo mladine in če kljub tako dosledni dosežani vzgoji po časopisju in v javnih ustanovah oblast mora še vedno znova pozivati na izboljšanje učinkovitosti te vzgoje, se to pravi, da se v Sovjetski zvezi le nekaj dogaja in da tam le ne teče vse tako gladko po navodilih komunističnih prvakov. Morda se celo ruši, kar se je do danes s toliko zagrizenostjo gradilo...?

MLADINI JE KOMUNIZEM TUJ

Časopisje komunistične stranke posveča vedno večjo pozornost ruski mladini, ki je vedno bolj nezainteresirana za brezbožno marksistično propagando. Ta zaskrbljenost komunističnega vodstva radi tega pojava med mladino je razvidna iz raznih poročil in kritik številnih vsakoletnih kongresov osnovnih in mladinskih organizacij v Sovjetski zvezi. Vsa ta poročila prikazujejo porazna dejstva, kako se mladina vedno bolj izmika vplivu komunistične doktrine in vplivu partije na njih mišljenje. Del mladine se je iz razočaranja nad komunizmom predal popolni pasivnosti in je čisto gluh za komunistično romantiko ter njeno gostobesednost; mnogi pa svoje protimarksistične miselnosti niti ne prikrivajo več, temveč se celo aktivno upirajo sovjetskemu režimu. V samem sovjetskem časopisju je pogosto najti poročila o nepovoljnem stanju med dijaštvom; zlasti so mnogo pisali o razpoloženju moskovskih in leningrajskih študentov, o pojavih ilegalnih letakov v višjih šolah, kjer je mogoče zaslediti močan vpliv ideologije, sovražne delavskemu razredu.

Posebno zaskrbljenost povzroča partiji zanimanje sovjetske mladine za vse, kar se dogaja v zamejstvu, zlasti v zapadnem svetu. Do druge sve-

Za mladino in prosveto

PRVI MAJ

Prvi maj bi lahko poleg praznika pomladi, praznika dela, praznika življenjske radosti in podobnega imenovali tudi praznik človeškega spametovanja.

Pred sedemdesetimi leti ga je za simbol revolucije in upora proti vsemu obstoječemu, zlasti proti družbenemu redu, razglasila sorazmerno majhna politična skupina, ki si je zastavila nalogo, da bo s silo preobrazila svet.

Navzlic temu prvotnemu namenu in simboliki pa je prvi maj v nekaj več ko pol stoletja postal praznik vsega delovnega človeštva, naj pripada temu ali onemu sloju, temu ali onemu političnemu prepričanju, temu ali onemu plemenu.

Ko ga je pred nekaj leti prevzela za svojega tudi katoliška Cerkev in ga odlikovala z godom svetega Jožefa — delavca, je s tem dobil zares vesoljni značaj in navzlic

vsem stranskim poskusom postal v bistvu praznik človeške sloge.

Pod nobenim drugim geslom ni bilo mogoče vseh Adamovih sinov saj za en dan tako splošno združiti v eni misli in v eni radosti kakor pod geslom praznika žuljavih rok in praznika ustvarjajočega duha.

Ni dosti, toda spričo časov in vseh vrst človeške razcepljenosti je vendar nekaj in nekaj vzpodbudnega, ker priča, kakor smo dejali, vsaj o bežnem spametovanju.

Ko bo to spametovanje prišlo tako daleč, da bodo ljudje spoznali, da velja biti eno vse dni v letu zaradi ene usode, ki nam je dana v delu in po njem v enem cilju, tedaj bomo lahko rekli, da je prvi maj zmagal v celoti in za vselej in ga bomo obhajali še z neskončno večjo radostjo kakor pa ga danes, ko žal traja samo kratkih štiriindvajset ur.

OSVAJATI!

Vsak novi pokret ali novi nauk bo uspel le, če bo imel požrtvovalne in nesebične apostole. Ti morajo najprej biti povsem prepričani, da je novi nauk nekaj nad vse dobrega in resničnega; biti morajo do dna duše prepričani, da je nauk, katerega so se oklenili, edino pravilen.

Takemu prepričanemu učencu novega nauka ne da srce prej miru, dokler tudi svojih prijateljev ne pridobi zanj. Mnogo jim govori o lepoti novega nauka; če le mogoče, jim preskrbi primerne knjige in časopise, v katerih je novi nauk razložen, prav gotovo pa nikdar ne zamudi nobene prilike, da povabi čim več svojih znancev na predavanje ali prireditev, kjer se govori v duhu novih nauk. Tako se ves postavi v službo novi ideji in takemu pravimo, da osvaja svojo okolico za svojo idejo.

Tudi jaz verujem v nauk, ki ga je prinesel na zemljo sam Sin božji in On je poudarjal, da bosta nebo in zemlja prešla, besede njegove pa ne bodo prešle. To je torej nauk, ki presega vso človeško modrost in v katerem se dopolnjujejo vsi resnični nauki zemeljskih učnikov.

Imenujem se kristjan in izpovedujem vero v nauk, ki že skoro dva tisoč let osvaja svet in prinaša narodom kulturo, ki najbolj odgovarja človeškemu dostojanstvu. Še nobena ideologija ni človeštvu prinesla toliko družabnega blagostanja in kulturnega napredka kot prav kristianstvo. Naziranje, da je krščanstvo nekaj nazadnjaškega, je postalo danes v resnici nazadnjaško

in ves kulturni svet se danes ponaša s tem, da mu je krščanstvo podlaga socialnega sožitja. Zato danes ni več sramota, če izobražen človek odkrito prizna, da izpoveduje krščanski svetovni nazor in da veruje v osebnega Boga.

Toda prav v današnji neizprosni borbi med Bogom in satanom, ki se je organiziral v materialističnih združenjih, ne zadoštuje, da se mlad človek samo priznava za kristjana. Ne sme se zadovoljiti s tem, da je kristjan sam zase, temveč mora pridobiti za Kristusa tudi svoje okolje. Kako resen opomin nam dajejo tisti, ki so nasprotnega mišljenja! Kaj vse store, da si pridobe ljudi v delavnici, uradu ali stanovanju! Posojajo liste, knjižice, brošure, ki gredo iz roke v roko, iz žepa v žep. Začenja razgovore, jih ponavljajo ob vsaki priliki in skušajo vlti ognja drugim, ki ga imajo sami.

Kako pa je v resnici z nami? Stvar, ki jo kot kristjani zastopamo in smo z njo prežeti, je vsaj toliko vredna kot njihova. Je pa brez dvoma lepša, veliko lepša. Mnogi imajo morda pri svojem delu plemenite namene; saj je v vsakem nauku nekaj resničnega in plemenitega. Tudi komunizmu moramo celo to priznati, ko se bori za večjo pravičnost v socialnem življenju in za boljši kos kruha. Toda koliko zmot pri tem uči in koliko sovražstva zbuja med stanovci; s tem pa pripravlja toliko zla in bede!

Stvar kristjana pa je resnica, zato je tudi v resnici dobra. Nekateri se navdušu-

propagande. Partijske organizacije v visokih šolah so skoraj brez včlanjenih študentov in visokošolske komsomolske celice so ostale skoro brez nadzorstva partije. Zaradi tega postaja visokošolska mladina razbrzdana, se pritožuje moskovska „Pravda“.

Zelo pogosto se sovjetski tisk hūduje nad „brezidejnostjo“ ruske mladine. Tudi vera je za nje tak pojav brezidejnosti. Znamenje, da že kar nevarno raste vpliv cerkva na mladino, je tudi dejstvo, da mladi delavci pogosto hodijo v cerkev celo po nočnem delu. Mladina vedno bolj opušta komunistične mitinge ter gre raje v cerkev. Mnogo je tudi dvoličnih ljudi, ki nastopajo v javnem življenju kot prepričani komunisti, zasedajo tudi važna mesta, nekateri so celo protiverski agitatorji, toda na skrivaj prisostvujejo, včasih celo aktivno, pri cerkvenih opravilih.

Po znamenitem 20. kongresu komunistične partije se je sovjetska mladina še posebno razgibala. Vse bolj globoko je začela razmotrivati marksistično doktrino in jo vse bolj kritično dojemati. Stalin, nezmisljivi jekleni bog boljševizma, se je po ugotovitvah Hruščeva le zmotil ter padel kot leseni malik. Kar je bilo včeraj edino resnično in dovoljeno, to je danes postalo največja laž in izdajalstvo nad proletariatom.

Nikdar se še laž in mešetarstvo marksizma nista sama tako razgalila kot tedaj in to je imelo zlasti med mladino porazne posledice. Legenda marksističnega mesijanizma se je na mah razblinila. Sovjetska mladina je tedaj prvič začela dvomiti nad

jejo za Marksa ali Lenina, toda Kristus ju brezmejno nadkriljuje. Njega, uboge-ga Galilejca, ki so ga križali, a je na Veliko noč vstal, ne moremo primerjati s sibirskim upornikom, z bednim balzamiranim truplom v Kremlju.

Raje, stokrat raje, brez primere raje imamo Boga, ki se je učlovečil in našo vero v Njega potrdil s svojim vstajenjem, kot pa tistega, ki je dejal: »Boga ni in vera je opij za ljudstvo.«

Ali mar zato ne bomo navdušeni za stvar, ki je tako lepa, neskončno lepa? Če se oni tako navdušujejo za slabe in pogubne cilje, kako moramo biti navdušeni šele mi in goreči za resnično stvar?!

Nič ni zato častnejše kot verno služiti resnici in ji pridobivati z vso osvojevalno delavnostjo čim več zvestih učencev.

Ali naj dekle dela . . . ?

Kdor ne dela, naj tudi ne jé, je zapisano v svetem pismu. Torej je treba tudi dekletu delati in tudi ona more svoje doprinesti k življenjski blaginji. Gornje vprašanje se zato ne tiče dela vobče, marveč dela v javnosti, to je izven doma. Nekateri bi hoteli potisniti dekletu v roke le kuhalnico in metlo, češ da je to njeno delo. Zato naj obiskuje le za njeno »delo« potrebne šole in ne hodi na visoke šole, v tovarne in v urade.

Tudi med dekleti je danes mnogo zagovornic ženske enakopravnosti z moškim. Ponižuje jih čakanje doma, ali se bo oglašil kdo in jo prosil za roko. Rade bi tudi same zaslužile in ne bi hotele biti odvisne od vsakega šilinga, ki ga bodo nekoč dobile od moža. Zato vidimo vedno več deklet, ki so si poiskale delo v tovarni, v pisarni ali v trgovini in splošen je pojav, da le malokatero dekle še ostane »doma«.

Pogosto se dogodi, da fant in dekle, ki se nameravata poročiti, skleneta nekako takole: »Dobro, — reče fant dekletu —, ti boš ostala naprej v svoji službi toliko časa, da si malo opomoreva ali dokler ne bova plačala dolga za hišo. Kakor hitro se bova tega rešila, boš zapustila službo.« Toda navadno se ne zgodi tako, ker se človek prilagodi okoliščinam in se težko odpove blagostanju. Statistika je pokazala naslednje izsledke: zaposlena dekleta si navadno ničesar ne prihranijo in zaposlene žene navadno toliko potrošijo, da more mož reči: »Saj ne morem vzdrževati svoje žene!«

Na vprašanje, ali naj dekle dela ali ne, je na svoj način odgovorila neka francoska pisateljica takole: »Ste za ali proti letalstvu? Ali ste proti temu, da uporabimo od Rima do Pariza manj kot 4 ure in da nam prispe pismo iz Amerike v enem dnevu? Ali smo tudi takrat proti letalstvu, kadar beremo, da se je neko letalo razletelo, ko je padlo v morje? Ženska zaposlitev je tako kot letalstvo, odraz današnje dobe. Vsakdo je svoboden in lahko tudi nikoli ne vstopi v letalo; prav tako ni nobena ženska primorana izvrševati katerikoli poklic.«

partijo in celo nad samim komunizmom. Od takrat se opažajo napeti odnosi ter nezaupljivost med partijo in mladino. Opaža se notranje krhanje, katerega posledic danes še ni mogoče predvidevati.

KRISTUS JE VSTAL...

Za Veliko noč leta 1918 je stopil boljševiški govornik pred zbrano množico. Norčeval se je iz zastarelega velikonočnega veselja, katerega že po prastari šegi izraža verni ruski narod z pravdomi: „Kristus je vstal“. Pljuval je na križ in zasmehoval tiste, ki verujejo v Kristusovo vstajenje.

Ko je prenehal, je par trenutkov legel moreč molk na vso množico. Tako je množica z molkom obsodila brezbožna izvajanja boljševiškega govornika.

Na predsednikovo povabilo k debati se je dvignil in prosil za besedo neki pravoslavni duhovnik. Predsednik zborovanja ga je razburjeno opozoril: »Dobro, toda imate le pet minut časa.«

„Že v eni minuti bom končal,“ je ta mirno odgovoril. Nato je duhovnik stopil na oder, malo pomislil, se prekrizal in glasno zaklical v dvorano stari ruski velikonočni pozdrav: „Kristus je vstal!“

„Resnično je vstal!“ je zagrmel odgovor množice.

Nenadno veselje se je polastilo ljudstva. Do tedaj so morali molčati. Zdaj pa so se objemali med vzklíkanjem in jokom in si oznanjali v prekipeva-jočem veselju velikonočno oznanilo: „Kristus je vstal! Aleluja!“

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Pred petnajstimi leti

Z bralci našega lista kramlja Alojzij Vauti, selski župnik

(Nadaljevanje)

Zjutraj smo v šesterostopu marširali skozi mesto na kolodvor. Stopil sem v prvo vrsto, pa so mi odkazali mesto bolj v sredini, da bi ne vzbujal tolike pozornosti. Graški trgovec pa je potegnil klobuk globoko na oči in hodil sključeno, da bi ga znanci ne spoznali.

Stlačili so nas v star potniški vagon, a smo vsaj sedeli. Medpotoma se oglasi glad. Privoščim si iz svoje zaloge malo prigrizka. O kako lačne so bile oči mojih sosedov, ki so spremljale vsak moj kos iz roke v usta. Nekaterim se je res brala huda lakota na obrazu. Tem sem izkazal dobro delo telesnega usmiljenja. Nasitil se od malega daru sicer ni nobeden, bili pa so hvaležni zanj in za moje sočutje. Takrat še nisem slutil, da bom še tudi jaz lačen, lačen...

Na Dunaju

Zvečer smo bili na Dunaju. Policijski avtomobili so nas prepeljali v policijske zapore na »Elisabeth - Promenade«. Dobil smo malo večerje, potem pa se je moral ves transport »raz-ušiti«. Vso obleko so dejali v posebno peč, da je golazen v hudi vročini poginila. Med tem časom pa so se oblekli v pripravljene hlače in jopiče brez perila. Mene pa je prijazen policist takoj ločil od drugih in me peljal v veliko policijsko sprejemno pisarno, kjer sem moral čakati.

Zanimivo je bilo opazovati postopanje policije z onimi, ki so jih stražniki pritirali na policijsko stanico. Vsakega so zaslišali, sestavili zapisnik, potem pa izpustili ali pa zaprli, kakor se jim je zdelo primerno. Čez malo časa je pritiral stražnik mlad par, fanta okoli 20 let in dekle. Ne vem, kaj sta zagrešila. Medtem ko so zasliševali dekle, je fant lahkomišeln gledal okoli sebe in mu ni bilo nič dosti mar, da je v policijski oblasti. Izvlekel je sladkorčke in jih metal med nas, ki smo sedeli v bližini. Ujel sem enega in prav dobro mi je teknil. Vrgel mi je še enega. Tega pa sem spravil v žep, češ, morda mi še pozneje prav pride. Pa je bilo res tako.

V sobi, kamor so nekatere od nas vtaknili, je bilo normalno prostora za pet ali šest. Za novodošle so bile na hodniku pripravljene slamnjake. Te smo zvečer prinesli in zjutraj zopet odnesli.

Načelnik, reditelj celice — jetniški izraz ga imenuje »kapo«, je bil inteligenčen fant, ki je prepotoval veliko sveta in znal mnogo jezikov. Bil je postrežljiv, nepristranski in pravičen pri delitvi kruha, tako da je vsak enkrat prejel krajec. Poučil nas

je, na kaj je treba pri zapisniku ob zaslišanju paziti. »Podpišite se ob koncu zapisnika z močno pisavo počevno tako, da se bo vaš podpis skoro dotikal zadnje vrstice. Če bi se podpisali mnogo niže in bi med koncem zapisnika in vašim podpisom ostalo nekaj praznega prostora, gestapo pozneje lahko dostavi kaj takega, kar bi vas hudo obremenjevalo in bi vas še huje potlačilo!«

Mojo aretacijo in pot v Berlin je pravilno presodil: Državni pravnik se je pritožil zoper vaše oproščenje in vas bodo v Berlinu vnovič sodili. Po atentatu na Hitlerja je nastopil še ostrejši kurz. Menim, da v Berlinu ne bo tako gladko šlo kakor pri prvi obravnavi!

Denar sem moral vse oddati v Gradcu. Ko me je brivec obril, mu nisem mogel plačati. Koj mi je iz zadrege pomagal do bri kapo, plačal brivca in še meni podaril 10 mark. Kako dobro dene taka prijaznost in človekoljubnost, ko si sam med tujimi ljudmi!

V Prago

Z Dunaja smo po štirih dnevih potovali dalje. Vlak nas je preko Moravske pripeljal v Prago. Iz zamreženega vagona pa nismo mogli ogledovati krajev, tudi slovite »zlate« Prage nisem nič kaj videl. Se pač nismo vozili na izlet.

V Pragi je bila dvojna policija: češka in nemška. Nas so imeli v krempljih oholi Nemci. Dobil sem vtis, da so Čehi ponižani in da se Nemcev bojijo. Čez tri dni smo zopet čakali v veliki odhodni celici, da nas odpeljejo dalje.

Tam sem doživel izredno srečanje. Eden jetnikov me je pozorno ogledoval in potem vprašal: Odkod pa ste?

»Iz Zgornje Štajerske!«

Čez malo časa me spet ogovori:

»Pa niste tam doma? Ali niste bili v Celovcu?«

»Sem bil.«

»Ste že pravil! Tam sva se pred poldvigim letom videla! Saj ste bili nekaj ur v isti celici kot jaz. Jaz sem bolan ležal. Ali se ne spomnite?«

Da, spomnil sem se ga. Dne 1. marca nas je gestapo predala sodišču in prišel sem z drugega nadstropja v prvo v sodnijske zapore. V celici sta bila z menoj še dva Selana in ta bolnik. Bil je kmet iz krške doline. Celica je bila temna. Dober stražnik me je čez dve uri premestil v št. 43, ki je večja in svetlejša.

Kje neki so tega ubogega kmeta medtem že vlačili! Zdaj naletiva spet skupaj tu v Pragi!

— Da, je odgovoril kapitan Blomberry.

— In na drugem kraju.

— Da.

J. T. Maston je še verjel v uspeh, toda njegovi prijatelji, ki niso bili več tako navdušeni ko prve ure, so doajeli silne težkoče takega podjetja. Kar se jim je v San Franciscu zdelo lahko, je bilo tu na odprtem morju skoraj neizvedljivo. Upanje na uspeh je bolj in bolj plahnelo in zanašali so se samo še na slučaj.

Drugi dan, 24. decembra, so kljub utrujenosti od prejšnjega dne nadaljevali z iskanjem. Korveta se je pomaknila za nekaj minut proti zahodu in priprava, napolnjena z zrakom, je odvedla zopet iste raziskovalce v globino oceana.

Ves dan so iskali zaman. Morsko dno je bilo pusto in prazno. 25. december je minil brez uspeha. Prav tako tudi 26. december.

Obupna zadeva! Vsi so mislili na nesrečnike, ki so že 14 dni zaprti v krogli! Ravno v tem trenutku so se morda začeli dušiti, če so pri svojem padcu sploh ušli smrtni nevarnosti! Zraka zmanjkuje in z zrakom tudi poguma in odpornosti.

— Zraka že mogoče, je zmeraj enako ponavljal J. T. Maston, toda poguma nikoli!

Po drugih dveh dneh iskanja so 28. decembra popolnoma obupali. Tak izstrelek je v neizmernem morju le majčken atom! Opustiti bodo morali misel, da ga najdejo.

»Saj ne bo trajalo več dolgo! Obrnilo se bo tako, da bomo mi zgoraj in oni spodaj! Tisti, ki zdaj trpijo, se bodo nad tlačitelji maščevali!« — »Nobenega maščevanja ne sme biti! mi odvrne. »Mi smo kristjani in pravi kristjan odpušča! Ravno v tem naj hitlerjanci spoznajo, da nismo kakor oni! Mi moramo biti boljši od njih, to bo nanje naredilo vtis, da se bodo spreobrnili. Oče, odpusti jim! — nas je učil Zveličar. Po njem se moramo ravnati!«

Kar presenetilo me je, ko je iz tega nemškega kmeta govorila prava globoka krščanska zavest. Kolikokrat sem slišal iz ust jetnikov pritažene kletve in srdite obljube maščevanja, zato so besede odpuščanja iz ust tega vernega moža tem bolj prijetno ganile.

Naslednjo noč smo prebili že v Chemnitzu, nato pa po celodnevni vožnji dospeli pozno v Berlin.

V Berlinu

Tam so nas najprej ujeli v zanko. Ko smo namreč izstopili in se pri tem prijemali za železni drog ob vagonovih stopni-

Ivan Pregelj:

Velikonočno spraševanje vesti

In dimidio dierum meorum

Izaija 38 b.

Tisto Veliko noč, ko se je bil ozrl po potu, ki ga je bil dohodil, je truden obstal, zatopljen v svojega srca praznoto in božje in človeške narave vstajenje. Vsaki bilki se je bila približala Velika noč, potok je prepeval svoj pozabljeni aleluja in ptič na veji je začutil radost in moč v svojih krilih in se povzpel čez polje na položeni cerkveni križ. Ljudje so se bili oblekli praznično in so prišli iz belih hiš. Zavidal človek takim obrazom, ki so veseli in so oči veselo odprte in srca polna hrepenenja in ljubezni in je v dušah vera in zaupanje veliko... Ker pa ni bilo v njem hrepenenja velikega in vere nič močnejše, sama tema sredi srca in obup sredi duše, je bežal iz njih srede in si zaželel tovariša.

Pridi, Juda, brat! Glej, oni ti zakrivajo srca, le jaz nimam vrednega, ki bi mu odkril, izpovedal svojo notranjost. Juda, boji se tebe in dobro je tebi, ki si odšel in se obesil... Ha, Juda brat, zavidal bi te skoraj. Pridi, družo, potolaži!

In zagrnila se je jasna plan v mračno temo in zaplahutalo je po ozračju, da mu je od netopirjev bičani duh vel v obličje in duh po vlagi in strohnelem telesu je napolnil ozračje. Vzrastlo je deblo in na veji se je zamajala kuštrasta glava. Odprle so se oči in vzdrgetal je truplo. Prav nič se ni ustrašil, zakaj vedel je, da je poklical prekletega.

Toda J. T. Maston ni maral slišati niti besede o odhodu. Tega kraja ni hotel zapustiti, hotel je najti vsaj grob svojih prijateljev, zato je kljub prošnjam vrlega tajnika ukazal naj se ladja pripravi za odhod.

29. decembra ob devetih zjutraj se je Susquehanna obrnila proti severo vzhodu in krenila proti zalivu San Francisca.

Ob desetih dopoldne se je korveta počasi oddaljevala, kakor da bi nerada zapuščala kraj nesreče, ko je mornar, ki je s prednjega jambora opazoval morje, nenadoma zakričal:

— Boja pod vetrom z nami v isti višini.

Častniki so se ozrli v naznačeno smer. S svojimi daljnogledi so opazili, da je predmet res podoben bojam, ki kažejo pot na vhodih v luke in na rekah. Toda čudno, na njegovem stožčastem vrhu, ki se je dvigal 5 do 10 čevljev nad vodno gladino, je v vetru plapolala zastava. Pod sončnimi žarki se je boja lesketala, kakor da bi bile njene stene srebrne.

Kapitan Blomberry, J. T. Maston in zastopniki »Topniškega kluba« so se povzpeli na poveljniški most, od koder so motrili predmet, ki je na slepo blodil po morskih valovih.

Tiho in v mrzličnem strahu so ga vsi opazovali. Nihče pa si ni upal povedati misli, ki se je vsem vsiljevala.

cah, je naenkrat roko ovila zanka in se zadržnila in starejši »landšturmariji« so nas gnali na zbiralnišče, kot žene kmet vola na semenj. Zopet je bilo slabo spanje na golih tleh. Drugo jutro so nas porazdelili na razne kraje. Nekaj nas je bilo odpelanih v Plötzensee.

Na načrtu mesta Berlina sem pozneje dognal, da je v bližini res neko jezerce, po katerem je kaznilnica dobila svoje ime. Ima dve veliki kaznilnici s pripadajočimi poslopji.

Kar nekako oddahnil sem se, ko sem stal sam v svoji celici. Zaenkrat bo menda konec dolgega in dosti mučnega potovanja! Kar pa še pride — pomagaj mi Bog še naprej!

Ni me samota mučila tako, kot 1. 1940 v policijskem zaporu v št. Rupertu v Celovcu. Takrat mi je šla na živce, da sem prosil za družbo. Sedaj sem si čas krajšal z molitvijo križevega pota, rožnega venca brevija in bral sem sv. pismo. Ti dve knjigi so mi dovolili seboj v celico.

(Dalje prihodnjič)

— Ali si ti, Juda Ishariot?

— Sem. Poklical si me, kaj hočeš?

Tvoje družbe se mi je zahotelo, o brat Juda, proslavljeni junak človeške zlobe, ki ti je natvezla nestvorov človeška domišljija na ime! Čuj, Juda, zdi se mi, da je sila sorodnosti med menoj in teboj!

Zaiskrile so se mu oči, izza razkuštrane glave je zasmrdelo.

— Pripoveduj, veselilo me bode in potolažim te.

— Samo značilne poteze, brat Juda, zakaj ni prijetno govoriti o svojih slabostih: prav od začetka začenem.

Poglej, čudne strasti so v otroku. Velik egoist je otrok in neusmiljen. Spominjam se, da sem bil surov, veselil sem se, če sem mogel stopiti mački na rep, da je vpila. In daleč so prišli taki ljudje. Poznaš morda Nerona, velik otrok je bil in veliko veselje in dopadenje je imel na mukah svojih žrtev.

In samodopadljiv in sila maščevalen je otrok. Spominjam se, da sem črtil mater, ko mi ni dovolila, da grem z njo v cerkev, da se pokažem in da me poboža stara teta: Jej, kako si zrastel!

— Ne blebeči, to so slabosti, ki o njih ne govori! Pozabil si, da nimaš avditorija mračnih pedagogov pred seboj. Svoje grehe povej! Ali si moril kedaj?

— O brat Juda, težko mi je odgovoriti, in vendar ne vem, ali sem čist. Povej, Juda brat, ali je samo oni ropar, ki je pretil kri?

(Dalje na 8. strani)

JULES VERNE:

122

Potovanje na Luna*)

Ni mogoče opisati, kako so bili pogumni potapljači že nestrpni. Njihov aparat je bil električno povezan s korveto. Dali so torej dogovorjeno znamenje in Susquehanna jih je v sobici, ki je visela nekaj metrov nad morskim dnom, vozila po celo miljo širokem prostoru.

Tako so preiskali daleč naokoli vso planjavo morskega dna. Pri tem so bili vsak hip žrtve optičnih prevar, ki so jim trgale srce. Tu se jim je kot željno iskani izstrelek prikazovala skala, tam zopet vzboklina v tleh, toda kmalu so spoznali svojo zmotno in polaščal se jih je obup.

— Kje so vendar, kje? je vzkliknil J. T. Maston.

Ubogi mož je na ves glas klical Nicholla, Barbicana in Michela Ardana, ko da bi ga nesrečni prijatelji v tej neprodni okoličnici mogli slišati in mu odgovoriti.

V takih razmerah so potapljači iskali po morskem dnu vse dotlej, dokler jih ni pokvarjeni zrak v aparatu prisilil, da so se vrnili na površino.

Z dviganjem so začeli okrog šestih zvečer ni niso končali pred polnočjo.

— Jutri zopet, je rekel J. T. Maston, ko je stopil na krov korvete.

Korveta se je približala predmetu na manj kot dva kabla.

Med posadko je zavišalo.

Zastava na boji je bila ameriška!

V tistem trenutku je nekdo zarjul. Pogumni J. T. Maston je ko negibna gmota telebnil na tla. Ker je bil pozabil, da ima železno kljuko namesto desne roke in da njegovo lobanjo pokriva samo gutaperčna čepica, se je z železno kljuko strahovito udaril po glavi.

Skočili so k njemu, ga dvignili in spravili k zavesti. Kaj so bile njegove prve besede?

— O! trikratni volički, štirikratni tepci, petkratni otročaji smo!

— Kaj je? so vzkliknili okoli njega.

— Še vprašate?

— Povej že!

— Budala, je tulil strašni tajnik, izstrelek tehta vendar samo 19.250 funtov!

— In kaj je potlej?

— In izpodriva 28 ton vode, drugače povedano 56.000 funtov in zato »plava«.

O! Kako je vrli mož poudaril besedo »plava«! In imel je prav! Vsi, da, vsi ti učenjaki so pozabili na osnovni zakon: zaradi svoje manjše specifične teže je moral izstrelek, ki se je pri padcu pogreznil do skrajnih globin oceana, splavati na površje. In zdaj se je mirno zibal na valovih.

(Dalje prihodnjič)

Velikonočno spraševanje vesti

(Nadaljevanje s 7. strani)

— In meniš, da je duša, ali misel, ali čustvo, ki si ga zatrl, v sebi ali v drugih, manj vredno od pesti vlage ali ila?

— O, Juda, morilec sem. Veliko sem umoril v sebi, veliko v drugih. Tiste lepe uke, tiste tihe misli Nanj, tiste vroče h Kraljici neba, umoril sem jih, omadeževal jih, zakaj preslepili so me bili. Prišle so strasti v srce in reklo: izženi mračnost in uživaj!

— Strasti praviš, dobro je to, strast slepi in daleč pride človek.

— Ti si izdal Sina človekovega.

— Poželelo se mi je bogastva in sovražil sem ga, ker je bil čist.

— Tudi jaz sem izdajal in nisem bil bolj-ši od tebe. Večkrat sem izdajal. Že v otroku je ta redka lastnost. In ali je dostojanstvenik, ki sedi s prazno glavo na visokem stolu, boljši od učenčka, ki se redi ob udarcih, katere dobijo njegovi sošolci, katere je zatožil?

— Grd greh je denuncianstvo, toda moderno; sicer govori!

— Imel sem dobrotnika, ki je žrtvoval veliko zame. Povem ti, Juda, stradal je zaradi mene in v strganih suknjah je hodil oblečen, da sem mogel jaz po parketih nastopati v suknjenih oblekah in mehkih čevljkah. O, Juda, velik je ta greh, ko sem se delal norca iz poštenjaka in dvomil nad njegovo dobrotljivostjo.

— Grda je nevhvaležnost in zdi se mi, da jo obžaluješ.

— Srečal sem deklico, in me je ljubila. Jaz pa sem šel, osramotil njeno ljubezen in norce bril iz njenih čustev in dobro mi je delo, ko sem videl njeno bolečino.

— Ni modra žena, dvakrat se pregreši, kdor ji dela krivico.

— In še več. Juda brat, izdal sem tudi Boga. Ne vem, ali bi mogel poljubiti

tvoje ustnice, toda lepše bi mi bilo kot tedaj, ko sem vokal: Ni Boga, sicer bi mi pomagal! In vedel sem, da to ni res, in čutil sem tako živo, da lažem. A nisem izpovedal te laži. Zato me je udarila jeza Najvišjega, in sem poiskal tvoje družbe.

— Brat si mi, potolažim te!

In glej, dvignil se je vihar sredi plani, sonce se je razlilo preko neba.

Vzdrgetala je zemlja in odprli so se grobovi in vseokrog je donelo: »Resurrexit!«

Razgrnila se je zarja in gora se je prikazala. Troje križev na nji. Vstal je mož, s trnjem ovenčani, blesteč, velik od neba do zemlje.

Zakrohotal se je Juda.

— Brat, ali čutiš, kako blagodejen je ta pogled, haha...

Oni pa je padel na tla in je zaprl oči: ko jih je znova odprl, pisala je nevidna roka na nebo blesteča slova.

Pisana je bila na nebu beseda: L j u b e z e n .

In plani je kvišku.

— Brat Juda, vidiš?

— Vidim.

— Tudi jaz sem ljubil, Razumeš. In ljubezen je bila večkrat vzrok mojih padcev. Ljubil sem večkrat slabo in odvrčal sem se od vira čiste, svete ljubezni. Veliko sem se pregrešil. Toda ljubil sem vselej verno in zvesto troje: domovino, resnico in Mater Njegovo! O Juda, ljubezni nisem izdal in nisem zdvomil nad njo...

Se je govoril, ko se je bila odprla zemlja in se je dvignil šum in se je pognelil grozni spremljevalec...

Skozi okno je zazvonil glas zvonov in je vstal in pristopil potolažen k velikonočnemu obhajilu...

Letošnje Šmarnice Marija-naša Mati

so izšle

Naročite jih pri Mohorjevi družbi v Celoven, Klagenfurt,

Viktringer Ring 26

S.anejo s poštnino vred 20.- šilingov komad

Filmska ocena

ZNANKI ZA OCENO FILMOV: I = priporočljiv za vse; Ia = priporočljiv za odrasle in zrelejšo mladino; II = za vse; III = za odrasle in zrelejšo mladino; IV = le za odrasle; IVa = za odrasle s premislekom; IVb = za odrasle z resnim premislekom; V = odsvetujemo; VI = odklanjamo; + ga priporočamo; ++ film je res vreden, da si ga ogledamo.

BISTRICA V ROŽU

Sobota, dne 16. IV. 1960: Mit dem Kopf durch die Wand (IVa). — Nedelja, dne 17. IV. 1960: Das indische Grabmal (IV). — Ponedeljek, dne 18. IV. 1960: Vergiss' mein nicht (IVa).

PLIBERK

Sobota in nedelja, dne 16. in 17. IV. 1960: 12 Mädchen und ein Mann (III). — Ponedeljek, dne 18. IV. 1960: Die Lindenwirtin vom Donaustrand (III). — Torok in sredo, dne 19. in 20. IV. 1960: Schön ist die Welt (III).

Gledališče v Celovcu

MESTNO GLEDALIŠČE

Veliki petek, 15. 4.: zaprto! Velika sobota, 16. 4.: LUCIA DI LAMMERMOOR, opera — Velikonočna nedelja, 17. 4.: GASPARONE, opereta (premiera) — Velikonočni ponedeljek, 18. 4. ob 15. uri: GASPARONE, opereta — Sreda 20. 4.: LUCIA DI LAMMERMOOR, opera (zadnjikrat) — Četrtek, 21. aprila: GASPARONE, opereta — Petek, 22. aprila: MASS FÜR MASS, drama (premiera) — Sobota, 23. 4.: GASPARONE, opereta — Nedelja 24. 4. ob 15. uri: MASS FÜR MASS, drama. Začetek predstav med tednom ob 20.15 uri, ob nedeljah ob 15. uri.

KONCERTNI DOM

Sobota, 16., nedelja 17., ponedeljek 18., sobota 23. in nedelja 24. aprila: DIE ERSTE FRAU SELBY, komedija — Začetek vselej ob 19.39 uri.

Slovenske radijske oddaje V CELOVCU

NEDELJA, 17. 4.: 07.30–08.00 Duhovni nagovor. — Aleluja... PONEDELJEK, 18. 4.: 07.30–08.00 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — TOREK, 19. 4.: 14.00–14.30 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Nekaj minut naravoslovja: Izvor življenja. — SREDA, 20. 4.: 14.00–14.45 Poročila, objave. Domači vrt. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 21. 4.: 14.00–14.30 Poročila, objave. — Vozačem v beležnico. — PETEK, 22. 4.: 14.00–14.45 Poročila, objave. — Mladinski obzornik. — SOBOTA, 23. 4.: 09.00–10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 24. 4.: 07.30 do 08.00 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

MALI OGLAS

Za hotelsko kuhinjo iščemo dve dekleti in eno pomožno kuharico za poletno sezono. Nastop službe s 1. junijem. Ponudbe na Hotel Obir, Klopeiner See, P. St. Kanzian i. J.

ZAKAJ SO TISKOVNE NAPAKE

Neki filmski list objavlja dnevno na zadnji strani tole obvestilo za bralce:

„Če najdete tiskovno pomoto, vedite, da smo jo napravili nalašč. Naš list prinaša za vsakogar nekaj in vedno se najdejo tudi ljudje, ki iščejo napake.“

ŠT. JAKOB V ROŽU

Sobota, dne 16. IV. 1960: Hart auf hart (III). — Nedelja, dne 17. IV. 1960: Immer die Radfahrer (IV). — Ponedeljek, dne 18. IV. 1960: Der lachende Vagabund (III). — Sreda, dne 20. IV. 1960: Pesthauch des Dschungels (IVb).

KINO PRECHTL CELOVEC

Naš velikonočni program:

Od 14. aprila naprej

„Wenn die Glocken hell erklingen“

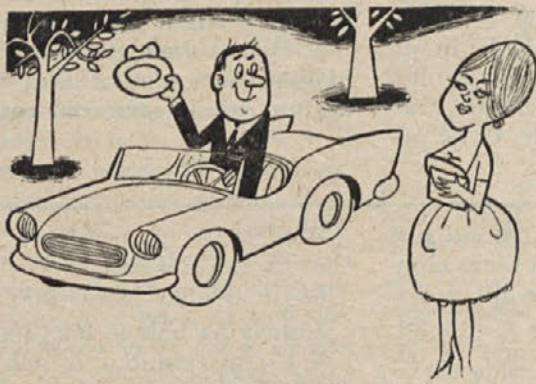
Prisrčen in prijeten barvni film o Dunajskih pevčkih (Wiener Sängerknaben)

Oglašuj v našem listu!

ALELUJA!

Vesele velikonočne praznike želimo vsem naročnikom, sodelavcem, bralcem, inšerentom, prijateljem in podpornikom

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

To pomlad pa gotovo ne boste več brez — avtomobila!

Naš oddelek za rabljene vozove ima pripravljen primeren voz tudi za Vas

HEINZ KNOCH

KLAGENFURT

Villacherstraße 213

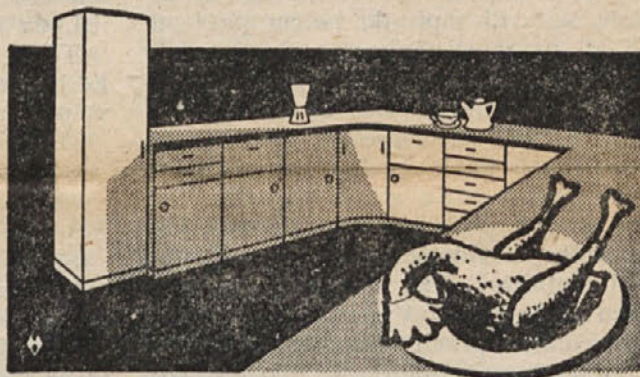

Radio aparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI

Radiohaus
KERN
Klagenfurt, Burggasse

Ugodna plačila na obroke

STADLER Möbel

Festtagsbraten aus neuer Küche

Stück für Stück können Sie unsere modernen Anbauküchen mit den unempfindlichen Kunststoffoberflächen und den vielen Variationsmöglichkeiten erwerben. Wir beraten Sie gern ganz unverbindlich.

Gut gepolstert in die Zukunft

An unseren Polstermöbeln in vielen Formen und Arten, mit Bezugstoffen nach Ihrer Wahl, haben Sie jahrelang ungetrübte Freude.

- Unsere beste Reklame ist die ständig steigende Zahl zufriedener Kunden.
- Die Auswahl ist unübertroffen.
- Wir führen nach wie vor das günstigste Volks-Schlafzimmer.
- Besichtigen Sie unsere neue Teppich- und Vorhangstoffe-Abteilung.
- Beratung durch unsere Architekten und Zustellung mit eigenen Möbelautos kostenlos.
- Kreditgewährung zinsfrei durch Eigenfinanzierung und SW-Kredit bis 30 Monate.

Diese Vorteile bietet Ihnen Ihr

Haus der guten Möbel

KLAGENFURT, Theatergasse 4 • Tel. 50-24, 52-62

MIRKO JAVORNIK:

Michelangelova Snemanja s križa - delo in usoda božanskega umetnika

Čas okoli Velike noči je najprimernejši, da se spomnimo moža, ki upravičeno velja za najbolj ustvarjalnega in najbolj veleumnega umetnika vseh časov — kiparja, slikarja, arhitekta, pesnika in misleca Michelangela Buonarrotija. Rodil se je 6. marca leta 1475, torej pred 485 leti, v mestu Caprese blizu Florence.

Prvega aprila leta 1488 je njegov oče podpisal s florentinskima mojstrima Domenico in Davidom Ghirlandajem pogodbo, s katero jima je dal trinajstletnega sina v pouk slikarstva.

18. februarja leta 1564, pred 396 leti, je Michelangelo nekaj manj ko devetindesetleten umrl v Rimu. Enajstega marca so ga mrtvega prepeljali v Florenco ter ga naslednji dan pokopali v cerkvi Svetega križa (Santa Croce).

Leta 1499, pred 461 leti, je komaj štiriindvajsetletni Michelangelo končal svoje najpopolnejše, umetniško najbolj dognano, skoraj vedno večje lepote polno delo — marmornato skupino Matere Božje s Sinom, komaj snetim s križa, v naročju, imenovano ter po vsem svetu in v vseh časih znano kot »Pietà«.

»Pietà« stoji danes na oltarju v eni prvih desnih kapel bazilike Svetega Petra v Rimu. Ko da bi mladi mojster slutil, da bo prav ta stvaritev tista, ki ga bo za zmeraj zapisala v človeški spomin, je edino ta kip iz vse množice svojih del imel za vreden, da se nanj podpiše.

Žalostni Mariji na njem je čez prsi, od leve rame do pasu, položil marmornat trak, na katerem stoji v eliki črkah ime: »Michael Angelus Buonarrotus Florentinus«.

Veličina umetnosti in tragika življenja

Ni je veličine brez tragike, posebno pri umetniku ne, in Michelangelovo življenje in ustvarjanje je bilo obojega polno. Če bi v njem ne bilo drugega, se je moral na primer odpovedati svoji najljubši umetnostni zamisli: nagrobniku za papeža Julija II., ki ga je snoval in delal vso svojo zrelo dobo, a ni mogel od njega končati drugega kot Mojzesa.

In najbrž ni naključje, temveč nezavedni dokaz te tragike, ki je polnila vse Michelangelovo, človeško in umetniško bitje, da sili v njegovem ustvarjanju vse življenje do izraza motiv snemanja s križa; motiv žalostne Matere Božje in njenega mrtvega Sina, ki mu tudi ni bilo dano doseči, kar bi bil kot človek najbrž tako rad: izpolnitev poslanstva.

»Pietà«, motiv snemanja s križa, motiv smrti, se pri Michelangelu oglasi prvič prav ob začetku njegovega ustvarjanja kakor slutnja o bodoči tragiki. Ta slutnja zori v prepričanje, čim bolj se življenje nagiba v zaton.

Sad tega prepričanja so »Pietà«, Snemanje s križa, ki se proti koncu Michelangelovih dni kar vrste: okoli leta 1550 »Pietà«, v stolnici Svete Marije Cvetne v Firenzi; okoli leta 1553 »Pietà Palestrina« v cerkvi Svete Rozalije v mestu Palestrina, potem izgubljeni voščeni osnutek za največje snemanje s Križa, po katerem je narejen slovinasti posnetek v florenški Narodni galeriji.

In za njimi še »Pietà Rondanini«, ne bogljen krič poslednje umetnikove bolečine, na čigar marmor je zadnjič nastavil tresoč se dleto 12. februarja 1564, šest dni pred smrtjo...

Snemanje s križa na začetku poti, snemanje s križa na njenem koncu; vmes življenje, navzlic uspehom, slavi in zmagam pravzaprav tudi nič drugega ko križeva pot med mukami sveta, srca in duha; veliki petek brez resnične velike noči — to je kratka označba Michelangela umetnika in človeka.

Prva njegova »Pietà« je tista, ki že od ustvaritve stoji v cerkvi Svetega Petra v Rimu. Najprej je bila v stari baziliki, nato v sedanji, ki jo je v glavnem tudi zamislil Michelangelo.

Kip je pri mladem umetniku naročil kardinal San Dionigi, po rodu Francoz, naročilo pa je posredoval Jacopo Galli, ki je bil tiste čase bolj znan ali vsaj bolj vpetan kakor komaj triindvajsetletni Florentinec.

V pogodbi za prvo »Snemanje s križa« se je Galli moral zavezati, da bo Michel-

»Pietà« v baziliki sv. Petra v Rimu

angelo ustvaril delo, lepše kakor katero koli, ki je tedaj bilo v Rimu, in bolj, kakor bi to nalogo mogel izpolniti kateri koli živeči kipar na svetu.

Michelangelo, ki je bil poleg vsega drugega tudi mojster v pristnih snoveh in njihovi izbiri, se je odločil, da bo za to žalostno Mater božjo vzel marmor. Ta je v nekakem idealnem sorodstvu s človeško poltjo, saj je pod večjo roko sposoben privzeti njen nežni, lahko se menjajoči videz, nadih in poteze.

Bron je snov za spomenike in nagrobnike, za poveljanje mrtvega in nekdanjega; edino marmorju je moč vdihniti živo lepoto in živo bolečino.

To je bilo Michelangelovo prepričanje, čigar pravilnosti ni morda dokazal z ničemer tako trajno in tako osvajajoče kakor prav s svojim poglavitnim delom, ki ga je čez noč napravilo za prvega kiparja v Italiji in Evropi.

Mati s spečim Sinom

»Pietà« v cerkvi Svetega Petra je po dolgih stoletjih, ko je čemela v polmračni kapeli na oltarju z očmi begajočo okensko lučjo v ozadju, osvetljena tako, da je mogoče dojeti vso njeno lepoto.

Prva stvar, ki človeka na njej osupne, je čudovita popolnost posameznosti, povezana v nič manj čudovito skladje s celoto. Naj jo gledamo s katere koli strani, od povsod so njene poteze klemenite, nežne, umirjene in prav zaradi tega dramatične. Slike o nobeni umetnini na svetu ne kažejo toliko različnih izrazov — skoraj bi rekli razpoloženj, — kakor slike o njej.

Zaloigra snemanja s križa je povzeta samo v dveh postavah; v Materi božji in njenem mrtvem sinu. Skupina nima v razporeditvi ničesar nenavadnega; prenekateri umetnik je pred Michelangelom in za njim upodobil Marijo in Jezusa v njej — toda nobeden tako. In v tem je skrivne enkratnosti in različnosti te in sleherne umetnine.

Toda naj bo to lega na Marijinih kolnih počivajočega trupla; naj bodo gube njenega oblačila, ki ga stiska povprek čez prsi pripeti trak; naj bo naklon glave, ki se obupano, toda neskončno milo in vzvišeno sklanja na Sina; naj bo njegovo obličje, ki mrtvo, do konca utrujeno počiva

na njeni roki — ob vsem čutimo, ko da je Michelangelo vsako potezo prvič in samo on ustvaril.

Kar je povzel po drugih, tega ne opazimo, ker je vse tako splošno in v navadi ukoreninjeno, da je že delež vsakega človeka, last in bistvo slehernega izmed nas.

Samo obrtniki in mazači govore o ukrašenih zamislih. Izvirnost ni v tistem, kar je moč kakemu mojstvu vzeti, temveč v onem, česar mu nihče ne more ukrasti, pa četudi bi sam dovolil.

Michelangelo sploh ni bil sposoben, da bi se bil okoriščal in si pomagal z zamislimi drugih. Bil je prevelik, da bi bil tega potreben, in se je zavedal, da bi ga vsaka tuja dedščina samo dušila.

Ni treba, da je človek veren; samo, da ima nekaj srca za lepoto in trpljenje, pa bo pogled na Kristusa v »Pietà« moral v njem vzbuditi pretresljiv občutek usmiljenja.

Nogi mu medlo visita čez materino koleno na stran. Desnica je mrtvo spuščena raz drugo koleno. Njegovo zdravo telo je zlomljeno po Smrti kakor pravkar pohojena roža; glava, ko da mu je ta trenutek omahnila vznak.

Vse Jezusovo truplo je preganjeno tako nežno in zaupljivo, ko da bi bila Smrt božjega Sina spet pomladila v otroka, ki ga je mati spečega vzela v naročje in molči nad njim, da ga ne bi niti z dihom zbudila.

Njegova glava je podobna poplemeniteni glavi, kakor jih poznamo s starodavnih bizantinskih podob na mozaikih: podolgovate poteze s predeljeno brado, iz česar vsega slutimo Vzhod. Noben umetnik pred Michelangelom se ne bi bil domislil na to. Njegovo obličje je mrtvo, a vendar polno nekega drugega, neznanega življenja.

Čim pogostejše gleda človek to delo, tem ganljivejša je njegova lepota. Vse je čista narava, toda v vsaki senci in vsaki svetlobi, v vsakem gibu in vsakem izrazu se očituje trpeči duh.

Kar so kiparji ustvarili v Italiji in drugod pred to »Pietà« stopa v senco in dobiva videz poskusov, katerim manjka nekaj, če ne vse.

Tu pa se zamisel in izvedba, vsebina in oblika ne le skladata, temveč spajata v ne-

verjetno enovitost. Umetnik, njegova stvaritev in njegov čas se prepletajo in iz tega prepletanja nastaja nekaj, kar zasluži, da se imenuje popolno.

Ko je Michelangelo končal to prvo »Snemanje s križa«, je imel, velja znova poudariti, štiriindvajset let, a je bil odslej prvi mojster v Italiji; celo na svetu, kakor pravi njegov sodobnik Condivi, ki sodi, da je s tem prekosil tudi antične, dotlej za nedosegljive veljajoče učenike umetnosti.

Kar je bilo pomislekov glede njega, so bili taki, da se jih dandanes ne bi živ človek domislil, tako prepričujoča in tako presenetljivo nova je vsak dan lepota tega »Snemanja s križa«.

Nekaterim se je tedaj Marija zdela v primeri z mrtvim sinom premlada. Nekdo teh naturalističnih natančnežev se je obrnil na Michelangela, ki mu je odgovoril:

»Mar ne veš, da se čiste ženske ohranijo dosti bolj sveže od tistih, ki niso čiste? Potem takem koliko bolj Devica, v katere dušo ni nikoli zablodilo najmanjše poželenje.

Toda če je bil ta mladostni cvet v njej ohranjen po najbolj naravni poti, moramo toliko bolj verovati, da ji je v tem prišla na pomoč še božja moč, da bi se svet devštva in neprimerljiva čistost Matere božje tem razločnejše očitovale.

Ni pa to bilo tako potrebno pri njenem Sinu,« je nadaljeval umetnik. »Nasprotno, bilo je treba pokazati, kako je ta v resnici privzel človeško podobo ter bil izpostavljen vsemu, kar more srečati umrljivega moža, razen grehu.

Zaradi tega v tej podobi ni bilo božji plati treba dajati prednosti pred zemeljsko, temveč jo je bilo treba prikazati v starosti, kakor se mu je podala po teku njegovih let.

Zaradi tega, prijatelj, se ti ne sme zdeti čudno, če sem presveto Devico in Mater božjo v primeri s Sinom upodobil dosti mlajšo, kakor pa bi bil zahteval ozir na navadno staranje ljudi, in da sem Sina pustil v njegovi naravni dobi.

Tako lahko govori samo mož, ki veruje ne le v svojo umetnost, temveč tudi v tisto, kar ta umetnost s svojo izvirnostjo in popolnostjo izpoveduje.

Osem let je klesal en kip

»Pietà« v cerkvi Svetega Petra je tisto Michelangelovo »Snemanje s križa«, ki ga svet najbolj pozna in ki to tudi zasluži. Manj znana, tako po nastanku kakor po poznejšem odmevu, so druge.

Legenda pravi, da naj bi bil umetnik na stara leta docela oslepel. Tedaj naj bi se bil dal voditi h kipom v Vatikanu, katere naj bi bil otipaval s prsti, ko jih ni mogel več uživati z očmi.

Ta legenda ne drži. Michelangelo je videl in delal, dokler je lahko držal v tresoč se roki čopič in dleto in to je bilo do zadnjega dne v njegovem življenju.

V njegovih rimski delavnici je dolge čase stala skrbno zastrta marmornata skupina, ki jo je bil začel 1545, torej pri sedemdesetih letih, in jo je končal osem let pozneje. Služila mu je za to, da se je v redkih prostih urah vdajal tisti umetnostni vrstvi, ki je bila najbolj njegova in v kateri je dosegel največjo popolnost — kiparstvu.

Ta podoba je bila spet »Pietà«, motiv, ki ga je spremljal vse življenje. Klesal jo je ponoči in dolgo ni nihče vedel, kako visi z vso dušo na njej, ker jo je ljubosumno skrival.

Nekega večera je papež poslal k njemu zgodovinarja Vasarija, da bi povprašal po neki risbi. Čeprav sta bila prijatelja, ga je Michelangelo sprejel kar pri vratih z lesčerbo v rokah. Vendar je Vasari skušal pri slabotnemu svitu videti, kaj se dela umetnik ob tej uri. V polmračju je z očmi ujel bolešno zvito, kakor zlomljeno nogo mrtvega Kristusa.

Ko je Michelangelo videl, kam obiskovalec gleda, je spustil svetilko na tla, da se je razbila in da sta ostala v temi, ker ni maral, da bi kdor koli vedel za to njegovo skrivnost. Še preden je Vasari utegnil kaj vprašati, je kipar speljal pogovor drugam, da bi mu zmedel sled, rekoč:

»Tako sem star, da me smrt pogosto vleče za plašč, naj grem z njo. Nekega dne bom padel, kakor ta svetilka in ugasnil bo poslednji drobec moje luči.«

(Dalje na 10. strani)

Michelangelova Snemanja s križa - delo in usoda božanskega umetnika

(Nadaljevanje z 9. strani)

Michelangelo je vstal pogosto sredi noči in klesal to podobo, ki pa je ostala nedokončana. Po dolгих letih je odkril razpoko v njenem marmorju ter jo hotel razbiti. Potem se je premislil ter jo podaril nekemu svojih učencev.

Danes stoji pod kupolo stolnice Santa Maria dei Fiori v Florenci.

Kraj, kjer nas po štiri sto letih spominja nanj, je kakor nalašč izbran. Polmrak v prostoru se presenetljivo ujema z mrakobnim vtisom, ki ga to delo vzbuja. A na njem je le toliko lepote, kolikor je more pač biti v trpljenju.

Vse podobe na tem »Snemanju s križa« so trudne, kakor sta bila že trudna roka in duh, ki sta jih obujala iz kamna. Jožef iz Arimateje, zamotan v čudno ogrinjalo, star in vdan v neizogibnosti. Marija nekje v ozadju, da Kristusovo telo sloni na njej le z glavo in enim kolenom. Njena leta so zdaj leta, kakor ji gredo po neizprosni zakonu narave in časa.

Kristusovo telo je tokrat bolešno prelomljeno in kot simbol trpljenja in smrti postavljeno v sredo, da z mrtvimi rokami, ki se zde neverjetno velike, obvladuje vso skupino, ki je navzlic zunanji zaokroženosti razbita po bolečini. Obrazi vseh postav, razen enega so nedodelani, zaradi česar se zdi, da imajo vsi ugasle oči.

Nekaj sladkobe in miline je samo na Kristusovem obličju, da je skoraj v neskladju z njegovim mlahavo strtim truplom.

Jožef iz Arimateje snema truplo Gospodovo (Detajl iz »Pietà« v Florenci)

Smrt na prvi Michelangelovi »Pietà« je tako polna lepote, da vzbuja upanje. Na tej pa diha iz nje samo usodnost in neizprosnost. Nedodelanost celotnega kipa govori bolj ko kar koli, kako je vsemu človeškemu rodu usojena nepopolnost, tudi če se uniči v hrepenenju po čem drugem.

Nihče, čigar osnovna usoda nista bolečina in tragika, ne bi mogel priklicati iz snovi tako trpkega in pretresljivega, minljivost vsega oznanjajočega dela, kakor je to drugo Michelangelovo »Snemanje s križa«.

»Pietà Palestrina« je po zasnutku, po času nastajanja, po izdelavi in po učinku so-

rodna oni iz Firenze. Bolj ali manj dodelan na njej je samo Kristus, čigar mrtvo telo s svojo strahotno onemoglostjo postavlja še bolj v nič obe ženski podobi za sabo.

Na tem kipu ni drugega ko trpljenje in smrt, skorajda obup. Marijin obraz je oblikovan le v grobih potezah, da je komaj zaznaven. Zdelo bi se, da ga je umetnik nalašč pustil takega, ker ni čutil moči, da bi vanj vdihnil še večjo žalost, kakor pa veje iz mrtvega Božjega Sina.

Bolečina na njem bi morala biti nekaj nadzemjskega, toda te Michelangelo ni več zmogel. Zmogel je samo še golo človeško žalost na obličju ženske postave, ki stoji poleg Matere božje, dosti manjša od nje in na njej ničesar božanskega.

Njegovo zadnje delo - priprava na srečanje z Odrešenikom

»Pietà Rondanini«, četrto Michelangelovo »Snemanje s križa«, pa je komaj kaj več ko zasutek. V njej sta Kristus in njegova Mati v pokončni drži, ko da stojita. Za silo končane na teh podobah so samo Jezusove kleajoče noge, sicer pa vse kaže, ko da umetnik ni čutil več sile, da bi si bil drznil obujati njuna obraza, ki bi morala nekaj govoriti.

Vendar je tudi v tej nepopolnosti nekaj nadzemjskega, nekaj žalostno večnega. Zdi se, ko da je s križa življenja tokrat sneta Mati in da jo onemoglo podpira Sin; mrtev, toda še vedno Bog, ki je kos tudi temu.

To je poslednja izpoved, ki zveni iz poslednjega Michelangelovega dela. Zapisal jo je vanj tedaj, ko je smrt nepreklicno potrkala na njegove duri.

Svojo umetniško pot je začel z motivom trpljenja in smrti in jo je tudi končal v njunem znamenju. Samo, da je ob začetku znal obojnemu vdihniti nedoumljivo mero lepote, na koncu pa mu je ostala za to samo bolečina, skozi katero pa vendarle sili upanje na nekaj drugega in na nekaj več.

Od pozemeljskega bitja mu je ostalo samo spoznanje o minljivosti vsega; ostal bi obup, da ne sveti v konec njegove poti nekaj, kar je povedal v svojem najbolj pretresljivem sonetu, ko je zapisal:

»Vse je izgubljeno; to čutim. Ničesar nisem storil za svojo dušo, nič mi ne daje pravice na nebesa kakor le goreče hrepenenje, da bi se odtrgal od samega sebe. Toda vem, da sem preslaboten, da bi to zmogel sam...«

ljal, lahko govori! Ali on ne razume, kako težko se ji je odpovedati hišici, s katero so povezani tako ljubi spomini na umrle starše. Neprestano krožijo njene misli okoli tega nesrečnega potrdila. Krista ga mora najti. Takoj po zajtrku je prišla z iskanjem. Brez trohice upanja preišče že četrtič pisalno mizo in komodo. Mehanično je listala po vseh knjigah, mapah in svežnjih pisem. Ko so prišla na vrsto omare, je v sobo zasijalo toplo opoldansko sonce. Našla ni nič. Utrujena do smrti, lačna in na robu obupa, se je proti večeru spravila na zaprašen zaboj, ki je stal za pregrado na podstrešju. Tu je imela nje-

na mati shranjene vse mogoče stvari, spomine iz dekliskih časov: obledele pahljače, preplešane čevljičke, pomečkane karnevalske obleke, posušene šopke, šolske knjige, stare note, zlomljeno čecho in še mnogo podobnega. Skoraj brezupno je, da bi tu kaj našla, ampak Krista ni hotela nobenega kotička pustiti nepreiskanež.

V kotu je ležal tudi velik velikonočni jajček iz lepenke. Trideset let je mogoče od tega, ko ga je oče skril na vrtu za mamo. Bil je napolnjen z izbranimi slaščicami, njegovo prvo darilo, in zato ga je pozneje uporabljala za shranjevanje pisem pred poroko.

Zadnji žarki večernega sonca so sijali veselo skozi podstrešno okno in padali na Kristo. Čepela je na zaboji, bolj iz utrujenosti kot iz radovednosti, nagnjena čez porumenele liste papirja, ki so bili nakopičeni v odprtem jajcu. Nehote se je zatopila v čtivo. Tako jasne, kot je bila stara pisava, so bile tudi besede očetove. Naenkrat je postala popolnoma budna.

»Ne bodi potrt, moja draga! Midva sva zdrava in mlada in s temi težavami se bova spoprijela ter jih odstranila. Vedno se najde še kaka pot. Tudi tu! Dolg tvojega očeta, ki te tako skrbi, rad prevzamem nase z veselimi srcem. Hiša, ki sem jo podedoval po starših, je neobremenjena. Hišpoteka nas bo rešila iz trenutnih zagat. Jaz sem delaven in z nekaj pridnosti bo dolg lepega dne odplačan. Torej zakaj si delamo skrbi? Te mračne misli nas samo tajejo in kljub temu gre le vse svojo pot...«

Zamišljeno se je zagledala Krista pred se. Lasje so ji padali na obraz... Ali ni Peter — trideset let kasneje — tudi podobno povedal? Nima on tudi prav ravno tako kot njen oče?

Metem je postalo na podstrešju temno. Naenkrat se zdrzne — pri hišnih vratih je pozvonilo. Stekla je v pritličje in odprla... Zunaj je stal Peter, torej se le ni sam odpeljal. Peljala ga je v sobo. Solze so se ji svetile v očeh, ko ga je tiho nagovorila: »Se ne bi še jutri odpeljala?« V odgovor na njegovo začudeno vprašanje, mu je stisnila v roko velikonočni jajček iz kartona. »Pismo, ki leži na vrhu ti bo vse razjasnilo.«

Nato je stekla v kuhinjo in se tam zapostila. Naenkrat zasliši Petra vsega razburjenega kričati: »Krista, Krista...« in že je bil pri vratih.

»Krista, potrdilo... potrdilo je tu!«

Neverno je strmela Krista v papir. Enostavno ni mogla dojeti.

»Da, drži«, je pritrdjeval Peter.

»Tvoja mati ga je shranila tu med pisma, ker je to potrdilo izbrisalo stari dolg.« Ljubeznivo jo je objel.

»Sedaj lahko neskaljeno in srečno gledava v našo skupno bodočnost! Na Veliko noč pa bova stari jajček iz kartona napolnila z novo vsebino in ga skrilala!«

Prevedla V. S.

Darovi za fiskovni sklad

Golob Klara, Železna Kapla 5.—; Safran August, Bilčova 50.—; Preč. g. Košir, dekan, Zihpolje 20.—; Ablonšek Ferdo, Luče, (Štajer.) 5.—; Krušič Uršula, Velinjavas 30.—; Schellander Ana, Celovec, 20.—. Vsem darovalcem prisrčna hvala in naj bodo svetel zgled vsem prijateljem našega lista!

Günther Peterson:

Jajček iz lepenke

Ko se je Krista zbudila, jo je svinčeno težila skrb na srcu. Zunaj je sijalo sonce in skozi odprto okno je vel spomladanski zrak v sobo. Oblačno nebo bi bilo deklili ljubše in bi se tudi bolj ujemalo z njenim razpoloženjem. Vzdihujoč je vstala. Štirje prosti dnevi so pred njo. Končno bi s Petrom lahko mnogo prej odšla proč. Na Veliki četrtek, takoj po končani službi, sta se hotela odpeljati na deželo. Kako težko je pričakovala te dni. V vseh teh težkih tednih in mesecih so jo delo, težave in skrbi skoraj zlomile.

»Le pogum, čez osem, šest, čez štiri tedne je Velika noč. Potem bova vse pozabila. Svež zrak, gozd in pomlad bodo nama pomagali.« Vedno znova je to Peter govoril in Velika noč je bila resnično upanje zanj, svetla točka... Ah, Peter! Ali ji ni vedno stal ob strani. Kako bi drugače Krista prestala vse te tedne. Preteklo jesen je nenadoma umrl njen oče, na zimo mu je sledila po dolgi, hudi bolezni še mati. Najprej požrtvovalna nega, nato žgoča bolečina po izgubi staršev, zraven še težka služba v pisarni, vse to je bilo preveč za njo.

Potem so prišle druge skrbi, skrbi z neurejeno zapuščino in mnogimi dolgi. Da bo hišico, ki jo je stari oče sezidal in v kateri je bila rojena in odrasla, obdržala — tega si ni drznila niti upati. Tudi Peter ne, niti on, ki je drugače bil vedno poln zaupanja. In ko je končno uspela ter si hotela oddahniti, bilo je le nekaj tednov pred Veliko nočjo, pride novi upnik, s katerim res ni več računala.

Hipoteka, za katero je šlo, iz neznanih razlogov ni bila izbrisana iz glavne knjige.

Ampak Krista je vedela zagotovo, da terjatev že dolgo ni več obstajala. Ona se je še prav dobro spominjala, kako vesel je bil njen oče takrat, ko je dolg, zelo stari dolg, ki ga je pol življenja težil, nekega dne poravnal. Ali ima dokaz za to, je bilo vse, kar ji je upnik na njeno nasprotovanje mrzlo odgovoril.

Šlo je za nekaj tisoč mark in če Krista sedaj ne najde potrdila, potem grozi hišici, na katero je tako navezana, sedaj še prisilna prodaja na dražbi. Mrzlično je povsod iskala. Večer za večerom, vedno znova in vedno znova brezuspešno. Sedaj je hotela uporabiti praznike za to, da še enkrat preišče hišo od kleti do podstrešja. Zastonj ji je Peter govoril, kako neumno je zaradi izgubljenega potrdila odpovedati se tako potrebnemu počitku. »Ti moraš nehati s tem«, je rekel. Z izgubo, pa bodi še tako velika, se moramo sprijazniti. Skupaj bova že kako zvozila! Ampak to, da bi sedaj ostala doma, to si pa kar izbij iz glave. S tem, da se žreš in tuhtaš, kje bi še našla potrdilo, s tem položaja prav nič ne izboljšaš. Nasprotno, čeprav bi potrdilo bilo skrito v kakšnem kotu, ga sedaj prav gotovo ne najdeš, ker si preveč razburjena. Sedaj si naberi najprej novih moči. Krista, bodi pametna, pojdi z menoj!«

Vsa ta prigovarjanja je niso mogla odvrniti od njenega sklepa. Tudi včerajšnji pogovor, ko je Peter še enkrat prišel k njej, da bi jo pregovoril, naj se vsaj danes, na veliki četrtek, odpelje z njim, je bil brez uspeha. Nazadnje je bil že nestrpen, skoraj je postal jezen in prvič sta se čemerno razšla. Peter, ki se je sam odpe-

TEXTIL-JANESCH

TRGOVINA ZA VAS:

Blago za ženske obleke — Blago za moške obleke — Moško in žensko perilo
Posteljno perilo — Delovne obleke — Damske obleke iz lastne delavnice

Kdor želi kvalitetno blago, kupi pri

TEXTIL-JANESCH

KLAGENFURT — CELOVEC
Völkermarkter Platz 1,
Völkermarkter Strasse 9.

Gostinski obeati, gospodinje, pozor!

Že sedaj si po ugodnih cenah nabavite manjkajočo opremo

v trgovini s preprogami
RADLMAYER
VILLACH

Velika zaloga žimnic, zaves, talnih oblog in raznih drugih vrst blaga za opremo sob

Plačilne olajšave!

Pred začetkom sezone
obiščite našo

razstavo tujskih sob

neomejena trpežnost, moderni stil
— nizke cene!

Z eno posteljo od 1750.— šil.

Z dvema posteljama od 2450.— šil.

VÖLKER MÖBEL

Klagenfurt, Villacher Ring 47, tel. 57-25

Telephonische Informationen jederzeit! — Zahlungserleichterungen! — Mengenrabatt! — Kassenskonto!

Unser Architekt entwirft und berät Sie kostenlos!

Veliko izbizo

v vseh verskih knjigah — posvetnih knjigah in romanih — v šolskih knjigah — devotionalijah kakor vse vrste kipi in križi — stenske umetne in nabožne slike — rožni venci — paramenti in cerkvena posoda — molitveniki — nudi knjigarna in papirna trgovina

„CARINTHIA“
DRUŽBA SV. JOŽEFA

KLAGENFURT, Völkermarkter Ring 25

Obenem želimo vsem našim cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem vesele velikonočne praznike.

Podružnice: KLAGENFURT, Sternallee (Hl.- Geist-Platz) 5. — WÖRBERG v Labudski dolini. — KÖTSCHACH — ST. VEIT a. d. Glan

Vesele velikonočne praznike želi vsem cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem

KROJASTVO

Franc Haderlap

CELOVEC, Tarviser Strasse 100
Zidani most (Steinerne Brücke)

„Ali že veste?“

Najbolje kupite pri

LODRON-u

Zato si nabavite zaves, preproge, žimnice in odeje le v strokovni trgovini

Lodron

VILLACH, Lederergasse 12

GÄRTNER, ACHTUNG!

NEUEINFÜHRUNG

Torfkultur-Substrat TKS 1 und TKS 2, die mit Kern- und Spurennährstoffen harmonisch versorgte gärtnerische Erde. TKS 1 kann zum Aussäen, Stecken und Pikieren sämtlicher Pflanzen verwendet werden.

TKS 2 ist zum Eintopfen, Umtopfen und Auspflanzen geeignet. Aufgelockert und angefeuchtet, ergeben 2 Ballen TKS 1 oder TKS 2 etwa 1 cbm fertiges Substrat.

Lieferung prompt! — In nähere Umgebung Zustellung! Ausführliche Prospekte und nähere Auskünfte bei

SAMENGROSSHANDLUNG

JOSEF KEUSCHNIGG

KLAGENFURT, — Heuplatz 6 — Telefon 27-17

JOSEF MAYERBRUGGER

MOJSTER ZA KRITJE Z OPEKO IN SKRILJEM želi svojim odjemalcem vesele velikonočne praznike

Celovec — Klagenfurt-West, Prinz-Eugen-Str. 3, tel. 42-76

Lasten kamnolom

Izvedba vseh strešnih del za cerkve, stolpe in gradove — Nadalje izvedba vseh eternitnih del po želji!

KONJSKI MESAR

CELOVEC, Pischeldorfer Strasse 12
Telefon 55-22

Prevzamemo tudi zavarovane konje če je sila, koljemo podnevi in ponoči

INTERCONTINENTALE

ÖSTERREICHISCHE A. G.

ZA TRANSPORTE IN CELOTNI PROMET

podružnica:

PODROŽČICA — ROSENBACH

Telefon 248 — Telex 04-530

prevzema vse vrste prevozov v tu- in inozemstvu ter jih izvršuje točno in poceni

ADOLF CAMPIDELL

SLIKAR — ZLATAR — KIPAR

Prevzamam VSA POPRAVILA CERKVA

Predelava OKROGLIH TABERNAKLJEV

FEISTRITZ AN DER DRAU — KÄRNTEN

— TELEFON 248

Sakkoji, hlače, obleke, plašče, jopiče, perilo

v ogromni IZBIRI in dobri KVALITETI pri ugodnih cenah

Kleider **KOGLER**

KLAGENFURT

HERRENGASSE

Vesele velikonočne praznike želi vsem svojim odjemalcem in osebnim prijateljem

Štefan Katz

parna pekarna in prodaja slaščic

KLAGENFURT

Waidmannsdorf, Siebenhügelstrasse

Gebrauchtwagen

Sehon vor Hereinnahme der Gebrauchtwagen — gründliche Überprüfung — nachher peinlichst genaue Durchsicht vom Fachpersonal in unserer modernst eingerichteten Werkstätte.

Besuchen Sie unsere

Gebrauchtwagenabteilung

Trampitsch & Co.

KLAGENFURT

Priesterhausgasse 6

Telefon 24-85

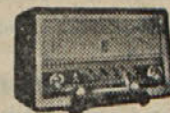
Otroški vozički — Moško in damsko perilo — Hubertus plašči za otroke

Hans Thomasser

TRGOVSKA HIŠA

VILLACH, WIDMANNGASSE 32

Radio-aparate
najnovjših modelov,
godala, plošče.
Vse dobite na ugodne obroke

LEO TRUPPE

VILLACH, Widmannngasse
Ecke Kirchenplatz

FRANZ SCHNABL

CELOVEC — KLAGENFURT

Bahnhofstrasse 38b

FURNIRJI

FUNDER- IN LEITGEB PLOŠČE

POHISTVENE OBLOGE,

RAZLIČNE LETVE itd.

ING. ALBERT FLEISCHMANN
KROVSKI MOJSTER

KLAGENFURT

Skladišče: Wulfengasse 2a — Tel. 55-23

Pisarna: Viktringer Ring 9 — nasproti Kmetijske zbornice

SE PRIPOROČA ZA VSA STRESNA-KROVSKA DELA

Pomladanske plašče

za dame, gospode in otroke
kakor tudi vsakoyrtna
DEŽNA OBLAČILA

v specialni trgovini plaščev

V. Tarmann

Klagenfurt Völkermarkter Straße 16
telefon 52-76

HANS WERNIG

KLAGENFURT, PAULITSCHGASSE (PROSENHOF) UND HL. GEIST-PLATZ

Traktorje PORSCHE s 12, 14, 22, 40 PS,
pa tudi obračilnike sena z oljno pogonsko napravo,
senene puhalnike ter kombinirane puhalnike-rezal-
nike za krmo.

Za spravljanje krme kupite že sedaj vaš motorni
kosilnik. Oglejte si v našem skladišču znamke AEBI,
REFORM, AGRIA, IRUS, AUSTRO-RAPID

Za gospodinjstvo: stanovanjske in gostilniške štedil-
nike, peči za peko, pralne stroje, hladilnike in na-
prave za GLOBOKO HLAJENJE.

Lepa
velikonočna darila

perilo
blago

pri

L. Maier

Klagenfurt, Alter Platz 35

Svojim odjemalcem, znancem in poslovnim prijateljem
želi blagoslovljene velikonočne praznike

**Landwirtschaftliche
Genossenschaft Völkermarkt**

Kmetijska zadruga r. z. z. o. j. Velikovec

Skladišče
Mlekarna
Žganjarna

Že od leta 1899 v službi kmetijstva

Vsem svojim odjemalcem, znancem in
poslovnim prijateljem želi blagoslovlje-
ne velikonočne praznike

**Matthias
Maier**

UMETNI MLIN IN ŽAGA

BREG pri ORABŠTAJNU
(RAIN bei Grafenstein)
Telefon 2844

**F.R.C.
möbel**

**EIGENE ERZEUGUNG
PROMPTE LIEFERUNG
JEDE MENGE GREIFBAR**

Das sind die einmaligen Vorteile der heimischen
F. R. C. - FREMDENZIMMER
Als selbstverständlichen Kundendienst bieten wir

**ZINSENLOSE RATEN
FREIE ZUSTELLUNG
KOSTENLOSE BERATUNG**

**FERCHER-REICHMANN & CIE
MÖBELFABRIK — VILLACH**

Vsem svojim odjemalcem, znancem in poslovnim prijateljem želi
blagoslovljene velikonočne praznike

**Landwirtschaftliche
Genossenschaft**

VILLACH - Filialen in Mallestig, Wernberg,
Riegersdorf, Arnoldstein, Nötsch und Kreuth bei Bleiberg

Kmetijska zadruga

V BELJAKU - Podružnice: Malošče, Vernberk, Rikarja ves,
Podklošter, Čajna, Rute pri Plajberku

Gradbeno in stavbarsko klepar-
stvo, galanterijsko kleparstvo, krit-
je cerkva in stolpov

**Helmut
Grossnegger**

KLEPARSKI MOJSTER

Klagenfurt,
Villacher Ring 31, Tel. 24-90

Vesele velikonočne
praznike želi svojim
odjemalcem in prija-
teljem

mesar in prekajevalec

Rudolf Sablatnik

KLAGENFURT, Siebenhügelstr. št. 81
Telefon 49-36

Vesele velikonočne praznike želi vsem
svojim odjemalcem in osebnim prijate-
ljem

**Karel
Prinčič**

Trgovina s sadjem in zelenjavo
CELOVEC — KLAGENFURT

Mleko in mlečni produkti
iz 60 podružnic Spodnjekoroške mlekarne
NAJCENEJŠI ZAJTRK! — NAJBOLJŠA MALICA!

Unterkärntner Molkerei

KLAGENFURT

SIRIUSSTRASSE 32

TISKARNA
KLIŠARNA
PAPIRNICA

R. RITTER

CELOVEC — KLAGENFURT

Burggasse 8 — Telefon 21-08

Zavarujte pri

„Kälalabrand“

Klagenfurt, Alter Platz 30

Kärntnerische Landes-Brandschaden-Versicherungs-Anstalt